

Załącznik nr 1 do umowy nr 00019.VM.15.6572.20027.2023

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Dolina Samy

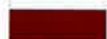
STRATEGIA ROZWOJU LOKALNEGO

kierowanego przez Społeczność (LSR)
na lata 2023 – 2027

Cerekwica, maj 2023

Fundusze Europejskie

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Podziękowania

Dziękujemy Wszystkim, którzy zaangażowali się w tworzenie naszej nowej Lokalnej Strategii Rozwoju - ten dokument to ogrom pracy, zarówno merytorycznej jak i społecznej! Szczególne podziękowania kierujemy do Zespołu ds. LSR, który na każdym etapie tworzenia tej strategii był obecny!

Zarząd LGD

ROZDZIAŁ I

Charakterystyka partnerstwa lokalnego

1.1. Nazwa LGD i forma prawna.

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Dolina Samy zwana dalej Lokalną Grupą Działania Dolina Samy jest partnerstwem trójsektorowym, działającym jako lokalna grupa działania, zgodnie z zapisami: ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach, ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności, ustawy z dnia 8 lutego 2023 r. o Planie Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027.

Organem sprawującym nadzór nad stowarzyszeniem jest Marszałek Województwa Wielkopolskiego.

1.2 Opis procesu tworzenia partnerstwa.

LGD Dolina Samy powstała w 2008 roku i połączyła cztery samorządy - Tarnowo Podgórne, Rokietnica (powiat poznański) oraz Kaźmierz i Szamotuły (powiat szamotulski). Inicjatorami powstania formalnych struktur LGD w postaci Stowarzyszenia byli lokalni samorządowcy, którzy zadeklarowali włączenie gmin w obszar LGD, a tym samym stworzyli podstawy do funkcjonowania podmiotu ukierunkowanego na inicjowanie i wspieranie działań przyczyniających się do poprawy jakości życia na opisywanym obszarze wiejskim. Podjęta inicjatywa spotkała się również z dużym zainteresowaniem ze strony sektorów: społecznego i gospodarczego, których przedstawiciele, obok tych z sektora publicznego, stworzyli grupę aktywnych członków Stowarzyszenia. Formalna rejestracja Stowarzyszenia w Krajowym Rejestrze Sądowym nastąpiła w dniu 30.09.2008 roku.

LGD wdrażała lokalną strategię rozwoju w okresie programowania 2007-2013. W okresie programowania 2014-2020 strategia nie została objęta wsparciem, w związku z niewystarczającą ilością środków. Stowarzyszenie nie zawiesiło swojej działalności, organizując wydarzenia animujące społeczność lokalną, w miarę swoich możliwości kadrowych i finansowych. Członkowie LGD wciąż jednak widzą zasadność kontynuacji zawiązanego partnerstwa, dlatego zaangażowali się w tworzenie aktualnej lokalnej strategii rozwoju, zdiagnozowanie obszaru i przygotowanie dokumentacji w sposób pozwalający ubiegać się o wsparcie dla swoich działań w nowym okresie programowania 2021-2027; nie tylko brali udział w konsultacjach społecznych, tworzyli zespół ds. LSR, ale zachęcali mieszkańców do przystąpienia do partnerstwa.

Obszar LGD w większości charakteryzuje dobra sytuacja materialna, jest dostęp do rynku pracy, a jednak członkowie stowarzyszenia, a tym samorządy lokalne, widzą potrzebę budowania partnerstwa na poziomie lokalnym, wspierania oddolności i angażowania społeczności wokół idei współpracy. Jest to najlepszy dowód na to, że partnerstwo w tej formie jest pożądane i uzasadnione - pomimo trudności, jakim było niewybranie LGD do realizacji LSR w perspektywie 2014-2020, członkowie LGD Dolina Samy nadal są przywiązani do tej formy rozwiązywania lokalnych problemów i budowania tożsamości lokalnej.

Członkowie stowarzyszenia inicjują wspólne działania wraz z LGD, takie jak Rajd rowerowy Doliny Samy, Integracyjny Rajd Rowerowy "Łączy nas rower", Rodzinny rajd rowerowy "Ku pamięci", Młodzi Regionaliści - Na tropie przygód, kiermasz wielkanocny pn. Wielkanocne Inspiracje w Dolinie Samy, warsztaty rękodzielnicze i inne. Wspólnie również tworzymy partnerstwa. Tylko w 2022 r. LGD wzięło udział aż w 12 projektach partnerskich w tym m.in.:

XI Plenerze rzeźbiarskim organizowanym przez Szamotulski Ośrodek Kultury, Święcie Chleba i sera w Kaźmierzu, Rumpuciu organizowanym przez Gminę Rokietnica, Zawodach Psich Zaprzęgów Szamotuły - Koźle 2022 organizowanym przez Klub Sportowy "Wolf Team". Byliśmy również współorganizatorem organizowanego przez Departament Sportu i Turystyki Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego (projekt partnerski z Stowarzyszenie Jeździeckie Baborówko) Wielkopolskich Obchodów Światowego Dnia Turystyki, które odbyły się 23 września 2022 r. w Baborówku, na terenie Gminy Szamotuły.

Perspektywa finansowa UE na lata 2021 – 2027 była motorem napędowym reaktywacji Stowarzyszenia w pełnym zakresie. Aktualnie Stowarzyszenie liczy 52 członków z sektora publicznego, społecznego i gospodarczego (są to 4 gminy założycielskie tj. Tarnowo Podgórne, Rokietnica, Kaźmierz, Szamotuły, Powiat Szamotulski, radni gmin, mieszkańcy, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe). W funkcjonowaniu Stowarzyszenia ważna jest praca oddolna - oznacza to, że chcemy działać w obszarach dotyczących lokalnych społeczności – integrować i aktywizować mieszkańców, zachęcić do wspólnych działań, wspierać rozwój w różnych obszarach (np. przedsiębiorczości, turystyce, sporcie, infrastrukturze).

Podsumowując partnerstwo ma doświadczenie we wdrażaniu podejścia Leader oraz innych projektów o zakresie podobnym do planowanego RLKS w Wielkopolsce i jest przygotowane do działania w formule RLKS w istniejącym partnerstwie.

1.3. Opis struktury LGD i charakterystyka członków.

Skład grupy jest reprezentatywny i obejmuje osoby z trzech grup interesów sektorów. Obecnie partnerstwo obejmuje 52 członków. Jest jednocześnie reprezentatywny dla lokalnej społeczności: obejmuje przedstawicieli sektora społeczno - gospodarczego oraz publicznego. Dodatkowo członkami stowarzyszenia są organizacje pozarządowe pracujące z osobami z niepełnosprawnościami i ich opiekunami - grupą zdiagnozowaną w dalszej części LSR jako znajdującą się w niekorzystnej sytuacji, rolnicy, przedstawiciele branży turystycznej i rekreacyjnej, stowarzyszenia, branża kulturalna.

1.4 Ogólna informacja o składzie organu decyzyjnego.

Do wyłącznej właściwości Rady należy wykonywanie zadań określonych w art. 4 ust.3 pkt 4 Ustawy o RLKS, tj wybór operacji i ustalanie kwoty wsparcia.

Rada składa się z 9 osób, wybranych przez Walne Zebranie Członków. Co najmniej połowę członków Rady stanowią przedstawiciele grupy interesu sektora społeczno-gospodarczego i żadna ze zdiagnozowanych grup interesu nie kontroluje procesu podejmowania decyzji.

Członek Rady nie może być równocześnie członkiem Zarządu LGD, komisji rewizyjnej LGD lub pracownikiem biura LGD.

1.5 Zwięzła charakterystyka procesu decyzyjnego i mechanizmy zarządzania.

Tabela nr 1. Opis struktury LGD i wskazanie kompetencji poszczególnych organów.

Kompetencje Walnego	Najwyższa władza stowarzyszenia. Zatwierdza projekt LSR. Wybiera spośród członków Radę, Komisję rewizyjną i Zarząd.
Kompetencje Zarządu	Kieruje całokształtem działalności LGD, reprezentuje je na zewnątrz i ponosi odpowiedzialność za swoją pracę przed Walnym Zebraniem. Opracowuje projekt LSR i dokonuje jej aktualizacji. Zatrudnia pracowników. Ogłasza konkursy, przyjmuje wnioski i przedkłada je Radzie do oceny.
Kompetencje Rady	Do wyłącznej kompetencji Rady należy wybór operacji i ustalanie kwoty wsparcia dla przedsięwzięć realizowanych w ramach LSR.
Zespoły	Opracowują procedury i kryteria wyboru operacji, celem przedłożenia ich Zarządowi do wdrożenia. Mogą zostać powołane w każdej istotnej dla działalności stowarzyszenia sprawie. Są powoływane przez Radę.
Decyzje wymagające z konsultacji z członkami LGD	Aktualizacja LSR w zakresie celów, przedsięwzięć. Aktualizacja kryteriów wyboru operacji.

Źródło: opracowanie własne.

Wskazanie dokumentów regulujących funkcjonowanie LGD z podaniem sposobu ich uchwalania i aktualizacji oraz opisem głównych kwestii, które są w nich zawarte.

Tabela nr 2. Dokumenty regulujące funkcjonowanie LGD.

Nazwa dokumentu	Sposób uchwalania	Sposób aktualizacji	Zakres regulacji
Statut	uchwała Walnego Zebrania	Zarząd przygotowuje projekt	Określa zakres kompetencji całego zarządu, sposób zwoływania i przebiegu posiedzeń zarządu, podział kompetencji pomiędzy poszczególnych członków.
Regulamin Rady	uchwała Walnego Zebrania	Rada przygotowuje projekt	
Regulamin biura	uchwała Zarządu	Zarząd przygotowuje projekt	Struktura zatrudnienia w biurze, zakresy odpowiedzialności i kompetencji pracowników biura, podległości służbowe
Regulamin Zarządu	uchwała Zarządu	Zarząd przygotowuje projekt	Podział kompetencji, zasady zwoływania i procedowania, sposób dokumentowania posiedzeń.
Regulamin komisji rewizyjnej	uchwała Walnego Zebrania	Komisja rewizyjna przygotowuje projekt	Sposób zwoływania, procedowania, dokumentowania posiedzeń.

Źródło: opracowanie własne.

1.6 Partnerstwo członków LGD opiera się na:

- bieżącej współpracy członków;
- kolektywnym podejmowaniu decyzji w kwestiach istotnych dla LGD;
- możliwości zgłaszania przez członków za pośrednictwem Rady inicjatyw;
- udziału LGD w wydarzeniach organizowanych przez członków;
- udziału członków w inicjatywach LGD;
- współtworzenia treści na stronie www LGD
- liście mailingowej;
- grupie członków na FB
- wspólnym kalendarzu imprez

Zgodnie z par. 8 pkt. 1 Statutu Realizując cele statutowe Stowarzyszenie opiera się na społecznej pracy członków i zatrudnionych pracowników oraz na współpracy z innymi podmiotami.

1.7. Partnerstwo na obszarze opiera się na:

- jawności działalności LGD: wszystkie niezbędne informacje, w tym m.in. skład organów, informacje o posiedzeniach organów, protokoły z posiedzeń Rady, kryteria oceny operacji można w łatwy sposób odnaleźć na stronie LGD;
- LGD informuje mieszkańców poprzez aktualności na swojej stronie internetowej.. Korzysta również ze stron internetowych gmin członkowskich.
- LGD ma charakter inkluzywny, tzn. jest otwarte na członków, nie stosuje ograniczeń w dostępie do członkostwa, o ile jest to zgodne z przepisami prawa. Deklaracja członkowska jest na stronie internetowej LGD. Wnioski o przyjęcie w poczet członków są rozpatrywane na najbliższym posiedzeniu Zarządu.
- LGD współpracuje z podmiotami działającymi na rzecz społeczności lokalnych: organizacjami pozarządowymi, samorządem lokalnym i jego jednostkami, zwłaszcza w zakresie celów określonych w statucie i celów LSR;
- LGD animuje i sieciuje podmioty, działa na rzecz promocji dziedzictwa lokalnego poprzez udział i wspieranie inicjatyw lokalnych;
- godziny pracy biura LGD są określone, podział kompetencji pracowników zrozumiały dla klientów LGD.

ROZDZIAŁ II

Charakterystyka obszaru i ludności objętej wdrażaniem LSR

2.1 Zwięzły opis obszaru.

Obszar obejmuje cztery gminy: Rokietnica, Tarnowo Podgórne z powiatu poznańskiego oraz Kaźmierz i Szamotuły z powiatu szamotulskiego.

Obszar przewidziany do objęcia Strategią Rozwoju Lokalnego na lata 2023 – 2027 położony jest na zachodzie Polski, w centralno – zachodniej części Wielkopolski, na północny – zachód od Poznania. Obejmuje on zwarty teren 4 gmin: Rokietnica, Tarnowo Podgórne, Kaźmierz, Szamotuły położonych odpowiednio w Powiecie Poznańskim oraz Szamotulskim i jest identyczny z obszarem objętym Lokalną Strategią Rozwoju na lata 2007 – 2013. Teren LGD Dolina Samy to łącznie 69 sołectw i 97 miejscowości.

Bezpośrednie sąsiedztwo z Miastem Poznań sprawia, że opisywany obszar, proza terenem Gminy Kaźmierz jest częścią Metropolii Poznań charakteryzującej się wysokim poziomem rozwoju we wszystkich obszarach, co jednocześnie ma wpływ na tempo, charakter i kierunek zmian zachodzących na terenach włączonych do LGD Dolina Samy. Pomimo tego, że gmina Kaźmierz formalnie nie jest członkiem Metropolii Poznań, to również realizuje wspólne zadania z Metropolią (np. wspólna komunikacja autobusowa, wspólne rozwiązania w zakresie ekonomii społecznej, pomocy społecznej, oświata, gospodarka śmieciowa, klaster energetyczny).

Powierzchnia opisywanego obszaru wynosi 484,84 km². Powierzchniowy udział poszczególnych gmin w strukturze przestrzennej obszaru przedstawia poniższa tabela:

Tabela nr 3. Powierzchnia obszaru objętego LSR.

Gmina	Powierzchnia w km ²	Udział procentowy
Kaźmierz	128,00	26,40 %
Rokietnica	79,41	16,38 %
Szamotuły	175,41	36,18 %
Tarnowo Podgórne	102,02	21,04 %

Źródło: GUS - bank danych lokalnych.

Cały obszar LGD jest obszarem wiejskim, zgodnie z kryteriami określonymi dla poszczególnych EFSI, tzn. że cały obszar może zostać objęty wsparciem, ponieważ żadna miejscowość nie przekracza 25 tys. mieszkańców.

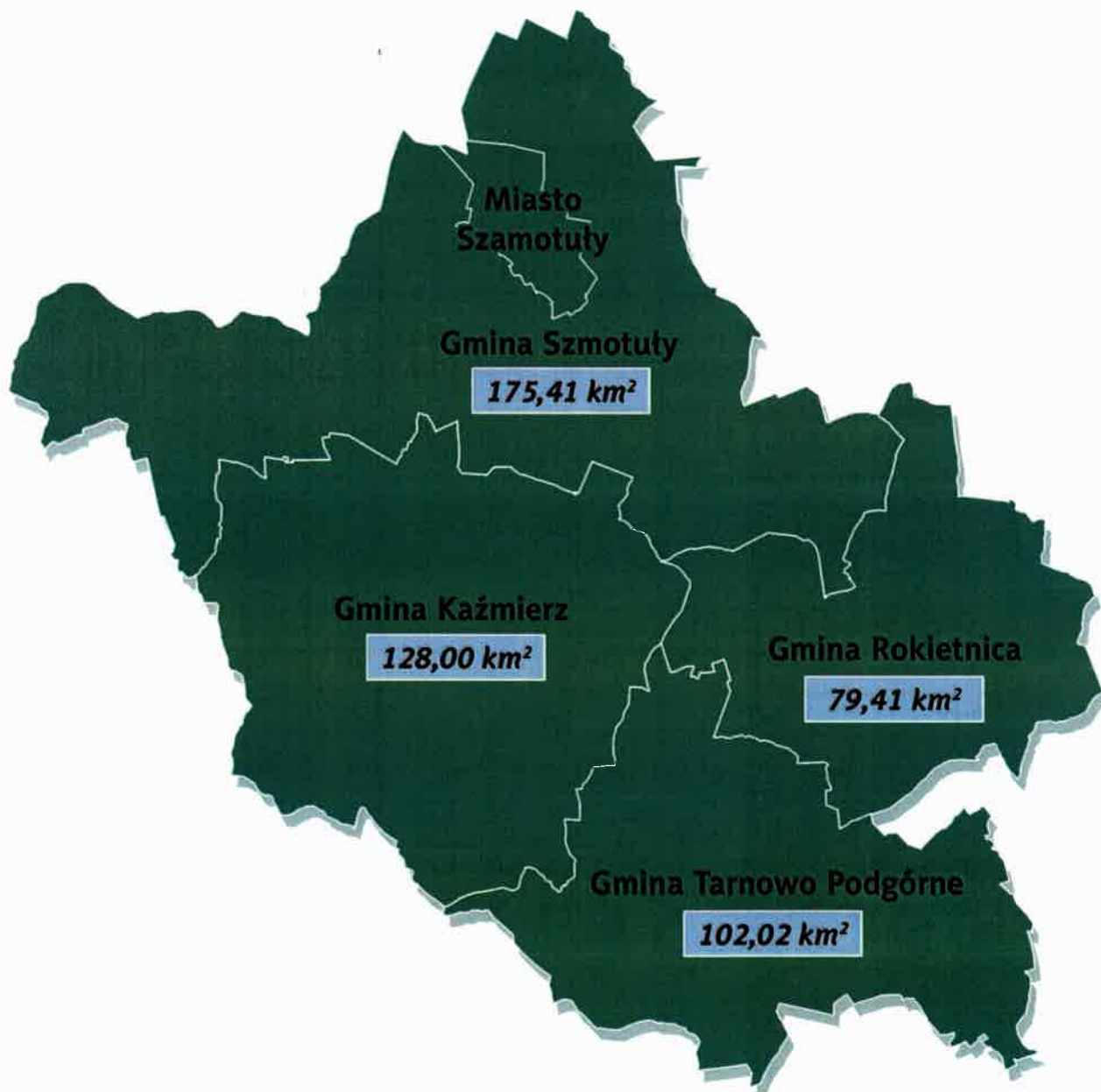
Tabela nr 4. Liczba ludności obszaru LGD Dolina Samy.

Gmina	Liczba ludności ogółem - stan na 31.12.2020 r.
Kaźmierz	9 020
Rokietnica	22 009
Szamotuły	30 182
Tarnowo Podgórne	31 002
RAZEM	92 213

Źródło: GUS - bank danych lokalnych.

2.2 Mapa obszaru

Wskazany obszar charakteryzuje się spójnością w kontekście geograficznym, spełniając warunek bezpośredniego sąsiedztwa poszczególnych gmin. Obszar objęty strategią obrazuje poniższa mapa:

2.3. Cechy i czynniki wyróżniające obszar.

2.3.1 Uwarunkowania demograficzne.

Tabela nr 5. Liczba mieszkańców ogółem.

Lp.	Gmina	Liczba mieszkańców ogółem			
		2018 r.	2019 r.	2020 r.	2021 r.
1	Rokietnica	17 770	18 637	22 009	22 821
2	Tarnowo Podgórne	27 069	28 070	31 002	31 817
3	Kaźmierz	8 583	8 755	9 020	9 155
4	Szamotuły	30 047	30 251	30 182	30 103
5	Szamotuły - miasto	18 776	18 756	18 756	18 569
6	Szamotuły - obszar wiejski	11 271	11 398	11 426	11 534
RAZEM		113 516	115 964	122 395	123 999

Źródło GUS Bank Danych Lokalnych

Obszar LGD charakteryzuje stały wzrost liczby ludności podyktowany lawinowym napływem nowych mieszkańców osiedlających się w poszczególnych gminach. Wzrasta tym samym liczba młodzieży na obszarze oraz seniorów.

Tabela nr 6. Liczba osób młodych na obszarze

Gmina	Młodzież w wieku od 15 lat do 24 lat (stan na dzień 31.12.2020 r.)
Kaźmierz	890 osoby
Rokietnica	2080 osoby
Szamotuły	2936 osób
Tarnowo Podgórne	2904 osób

Źródło GUS - Bank Danych Lokalnych

Tabela nr 7. Liczba seniorów na obszarze

Gmina	Seniorzy – osoby 60+ (stan na dzień 31.12.2020 r.)
Kaźmierz	2536 osoby
Rokietnica	4749 osoby
Szamotuły	10 504 osoby
Tarnowo Podgórne	8462 osoby

Źródło: GUS - Bank Danych Lokalnych

Przedstawione ruchy demograficzne, zaistniałe w stosunkowo krótkim okresie czasu, pociągają za sobą szereg problemów. Prócz tych oczywistych związanych z niewystarczającymi środkami finansowymi niezbędnymi do bieżącego zapewnienia rosnącej liczbie mieszkańców, w tym dzieciom i młodzieży odpowiedniej infrastruktury społecznej (m.in. rekreacyjnej, kulturalnej, turystycznej), występują także problemy związane z integracją społeczności. Napływ ludności z różnych stron, w różnym wieku sprawia, że wszystkie te osoby osiedlając się w nowych miejscach przez długi czas pozostają wyobcowane oraz potrzebują czasu na zawiązanie znajomości i poznanie otoczenia. Biorąc pod uwagę zidentyfikowaną sytuację i prognozowane tendencje demograficzne

Nieodzowne jest wdrażanie przedsięwzięć mających na celu przyspieszenie procesów integracji i budowanie spójnych wspólnot lokalnych odpowiedzialnych za rozwój swojego miejsca zamieszkania, poprzez organizowanie różnorodnych wydarzeń (sportowych, rekreacyjnych, turystycznych, kulturalnych, edukacyjnych) włączających do działania mieszkańców i organizacje pozarządowe z obszaru LGD Dolina Samy.

Szybko postępującym zmianom demograficznym towarzyszą równoległe procesy urbanizacyjne obejmujące swoim zakresem tereny wykorzystywane dotychczas najczęściej na cele rolnicze. W efekcie napływ nowych mieszkańców zaburza strukturę przestrzenną, w której ubywa terenów przyrodniczych i biologicznie czynnych na rzecz tych zurbanizowanych i zamieszkałych, dlatego tak ważne jest wsparcie rolników w zakresie działalności pozarolniczej.

2.3.2 Spójność gospodarcza.

Opisywany obszar charakteryzuje się prężną sferą gospodarczą i dużą liczbą podmiotów gospodarczych (firm). Liczbę podmiotów w poszczególnych gminach przedstawia poniższa tabela:

Tabela nr 8. Liczba podmiotów gospodarczych na terenie LGD zarejestrowanych w CEIDG - stan na 31.12.2020

Gmina	Seniorzy – osoby 60+ (stan na dzień 31.12.2020 r.)
Kaźmierz	801
Rokietnica	2644
Szamotuły	2844
Tarnowo Podgórne	4314

Źródło: GUS - Bank Danych Lokalnych

W strukturze sektora gospodarczego przeważają podmioty z obszarów produkcji i usług.

Wśród obszarów z potencjałem rozwojowym mających znaczenie dla społeczno – gospodarczego rozwoju terenów tworzących LGD wymienić należy przedsiębiorczość ukierunkowaną na rozwój branży turystycznej oraz branży usług osobistych.

Przeprowadzona analiza potwierdza jednocześnie, iż w sektorze gospodarczym funkcjonującym na terenie LGD Dolina Samy dominują podmioty prywatne, w tym duża grupa firm rodzinnych i działalności gospodarczych prowadzonych przez osoby fizyczne. Wskazuje to na wysoki poziom przedsiębiorczości wśród mieszkańców, a także rosnącą chęć kreowania samozatrudniania oraz tworzenia nowych miejsc pracy.

Rozwój gospodarczy pogłębiający procesy urbanizacji terenów LGD Dolina Samy i powiązany z tym napływ nowych mieszkańców sprawiają, że w środowisku przybywa osób zainteresowanych prowadzeniem własnej działalności gospodarczej, w której upatrują podstawowe źródło dochodów. By wspomóc proces rozwoju drobnej przedsiębiorczości nieodzowne jest wdrażanie narzędzi umożliwiających oferowanie zainteresowanym osobom i mikroprzedsiębiorstwom form wsparcia w postaci dotacji na podjęcie działalności gospodarczej i jej rozwój.

W przypadku spójności i rozwoju gospodarczego pod uwagę należy wziąć również działalność rolniczą. Pomimo, że obszar LGD Dolina Samy zatracza charakter rolniczy, to jednak funkcjonują tutaj prężne gospodarstwa rolne. Przeprowadzone konsultacje społeczne pokazały, że rolnicy zainteresowani są dywersyfikacją swoich dochodów, w której upatrują ich wzrost. Podobnie jak w przypadku przedsiębiorczości by wspomóc proces rozwoju gospodarstw rolnych, zagród edukacyjnych, etc. konieczne jest wdrażanie narzędzi umożliwiających rozwój gospodarki wiejskiej.

Liczba rolników w poszczególnych gminach (stan na marzec 2023 r. - źródło KRUS):

- Kaźmierz - 213 osób
- Rokietnica - 203 osoby
- Szamotuły - 566 osób
- Tarnowo Podgórne - 329 osób

2.3.4 Spójność społeczna

Na obszarze LGD Dolina Samy funkcjonuje rozwinięty sektor społeczny tworzony przez liczne stowarzyszenia, fundacje, ale również centra kultury i inne podmioty działające na rzecz lokalnego społeczeństwa. Istniejące organizacje koncentrują swoją aktywność w różnych obszarach, a wśród nich dominuje sport, rekreacja, wspieranie osób z niepełnosprawnościami oraz kultura.

Tabela nr 9. Liczba organizacji pozarządowych na terenie LGD - stan na 2022 r.

Gmina	Liczba podmiotów (fundacji/ stowarzyszeń) zarejestrowanych w KRS	Liczba stowarzyszeń zwykłych
Kaźmierz	11	6
Rokietnica	24	14
Szamotuły	53	15
Tarnowo Podgórne	60	9

Źródło: Starostwo Powiatowe w Poznaniu, Starostwo Powiatowe w Szamotulach.

Jak obrazuje powyższa tabela opisywany teren charakteryzuje się rozbudowaną strukturą III sektora. Przeprowadzona analiza ostatnich lat wskazuje na toczący się proces powstawania nowych stowarzyszeń i fundacji, których liczba rośnie z roku na rok. Jest to efekt napływu nowych mieszkańców, którzy starając się wykorzystywać swój potencjał i dążąc do realnego wpływu na rozwój otoczenia zakładają nowe organizacje aktywnie włączające się w kreowanie oddolnych inicjatyw na opisywanym obszarze. Podejmowane działania spotykają się z przychylnością lokalnych samorządów, które rozwijają współpracę na płaszczyźnie realizacji wspólnych przedsięwzięć i zlecenia zadań publicznych.

Mimo pozytywnych tendencji zaobserwowanych w opisywanej sferze społecznej wymaga ona dalszego wsparcia umożliwiającego utrwalenie procesów rozwojowych, tak aby lokalny III sektor stanowił silnego partnera przy realizacji różnorodnych przedsięwzięć z udziałem podmiotów publicznych i gospodarczych. By osiągnąć ten cel konieczne jest wsparcie finansowe dla organizacji społecznych ułatwiające poszerzanie działalności.

Ważne jest również wsparcie ośrodków kulturalnych, które współpracując z III sektorem tworzą przestrzeń i warunki do rozwoju aktywności lokalnej.

Stosowne jest także wspieranie działań związanych z rozwojem powiązań sieciowych i współpracy między stowarzyszeniami, dzięki którym możliwe będzie łączenie potencjałów poszczególnych podmiotów i efektywniejsze wdrażanie pomysłów mających wpływ na rozwój otoczenia i poprawę położenia mieszkańców. Efektem tego powinno być zwiększenie ilości realizowanych przedsięwzięć, w tym dla seniorów, osób z niepełnosprawnościami i ich opiekunów, potrzebujących, które realnie wpłyną na aktywizację społeczną osób zagrożonych wykluczeniem, w tym seniorów i młodzieży oraz poprawę dostępu do usług społecznych, a także rozwój dziedzictwa kulturalnego.

2.3.3. Spójność obszaru.

Obszar jest połączony z miastem wojewódzkim - Poznaniem. Tarnowo Podgórne, Rokietnica i Szamotuły są elementami aglomeracji poznańskiej. Odległości z poszczególnych siedzib gmin do centrum Poznania wynoszą: z Szamotuł ok. 40 km (42 min. samochodem wg GoogleMaps), z Rokietnicy ok. 25 km (26 min. samochodem wg GoogleMaps), z Kaźmierza ok. 30 km (31 min. samochodem wg GoogleMaps) i z Tarnowa Podgórnego ok. 20 km (20 min. samochodem wg GoogleMaps). Obszar jest dobrze skomunikowany dzięki drogom nr S11, S5, DK92, 184. Istnieje również połączenie kolejowe z Szamotuł do Poznania. Wszystkie gminy objęte są komunikacją publiczną aglomeracji poznańskiej (Gmina Kaźmierz - linie autobusowe: 813 i 886).

Dzięki temu, w wyniku suburbanizacji obszar charakteryzuje stały wzrost mieszkańców. Semiurbanizacja prowadzi do zatracenia charakteru wiejskiego miejscowości, a także napięć i braku integracji mieszkańców.

Obszar jest również spójny w kontekście niskiego poziomu bezrobocia - w grudniu 2022 r. , wg danych GUS, na całym obszarze zarejestrowanych było łącznie 780 osób bezrobotnych.

Elementem spajającym obszar jest również rzeka Sama. Wg danych Wód Polskich, Sama przepływa przez trzy gminy tworzące LGD Dolina Samy, a jej odnoga - Samica Kierska przepływa przez gminę Rokietnica. Sama oraz Samica Kierska w części jest przeznaczona do celów rekreacyjnych i może stać się jednak elementem scalającym obszar.

Podsumowując można stwierdzić, iż obszar jest spójny, posiada scalające elementy, jest dobrze skomunikowany. To, że partnerstwo przetrwało, pomimo braku finansowania LSR na lata 2014-2020 i gminy członkowskie oraz pozostali członkowie nie zainicjowali przyłączenia do sąsiednich LGD, jest najlepszym argumentem, iż jest to właściwe partnerstwo, które mając podobne zasoby, chce osiągnąć wspólne cele.

*Rzeka Sama
Foto: Wikipedia*

ROZDZIAŁ III

Partycypacyjny charakter LSR

3.1 Zaangażowanie zainteresowanych stron w opracowanie LSR oraz opis narzędzi, metod, sposobów wykorzystania danych.

Strategia rozwoju Lokalnej Grupy Działania Dolina Samy została wypracowana z uwzględnieniem metod (w tym prezentowanych w Bazie Dobrych Praktyk Partycypacji Funduszu Inicjatyw Społeczno-Ekonomicznych, jak np. World Café), zapewniających jej oddolny charakter i aktywny udział społeczności. Metody te stosowane będą także na etapie jej wdrażania, a ich skuteczność podlegać będzie ewaluacji i monitoringowi. Dane z konsultacji społecznych, wykorzystane zostały w LSR zarówno dla określenia potrzeb i potencjału LSR, jak i formułowania celów i przedsięwzięć oraz odpowiadających im wskaźników.

Na potrzeby tworzenia LSR oraz zapewnienia oddolnego charakteru dokumentu Stowarzyszenie zagwarantowało współpracę z lokalną społecznością na każdym kluczowym etapie prac nad opracowaniem LSR. W spotkaniach konsultacyjnych brali udział na równych zasadach przedstawiciele sektora publicznego, społecznego oraz gospodarczego (m. in. władarze, sołtysi, członkowie KGW, mieszkańcy itp.), którzy wnieśli do dokumentu wiele pomysłów oraz uwag, co miało wpływ na ostateczny kształt Lokalnej Strategii Rozwoju.

Na etapie przygotowania LSR LGD Dolina Samy na lata 2023-2027 zdefiniowano potrzeby i problemy, określono cele i ustalano ich hierarchię, wskazano rozwiązania będące sposobami realizacji LSR oraz określenie wskaźników, które zobrazują stopień realizacji zadań, a także grup docelowych, których te zadania dotyczą.

Zadaniem LGD było organizowanie spotkań konsultacyjnych, tworzenie narzędzi do badania opinii publicznej, animowanie spotkań, nieustanne promowanie możliwości partycypacji społecznej, a przede wszystkim zbieranie informacji i potrzeb o regionie na podstawie których został stworzony niniejszy dokument. Podczas przygotowywania LSR został stworzony plan włączenia społeczności za pomocą narzędzi badawczych. Przed przystąpieniem do pracy ze społecznością lokalną został powołany zespół ds. LSR złożony z członków stowarzyszenia, mieszkańców oraz przedstawicieli zarządu. Do udziału w zespole zostali zaproszeni przedstawiciele wszystkich gmin członkowskich. Zespół wspólnie zaplanował harmonogram zadań związany z opracowaniem LSR, wyznaczył priorytety oraz przyjął zasady/dobre praktyki określające kierunek prowadzenia badań społecznych:

- Inkluzywność i różnorodność
- Przejrzystość i powszechność
- Dialog obywatelski i współpraca ekspertów

Proces partycypacyjnego tworzenia LSR wyglądał następująco:

→ zdiagnozowanie najważniejszych etapów przygotowania LSR → przygotowanie planu włączenia społecznego → powołanie zespołu ds. LSR → zastosowanie metod partycypacyjnych dla każdego kluczowego etapu → analiza wniosków z przeprowadzonych przy pomocy różnych metod konsultacji → przygotowanie i zatwierdzenie projektu LSR.

Tabela nr 10. Kluczowe etapy prac nad LSR i zastosowane metody partycypacji społecznej:

Etap prac	Przyjęte metody partycypacyjne
Etap analizy partnerstwa	punkt konsultacyjny w biurze LGD, zespół roboczy ds LSR, analiza danych
Etap definiowania potrzeb i problemów obszaru oraz wybór interesariuszy	punkt konsultacyjny w biurze LGD, zespół roboczy ds. LSR, ankieta internetowa, konsultacje społeczne - gminne, branżowe (w tym metodą world cafe,, indywidualne), ankieta internetowa, analiza danych, fiszka projektowa
Etap określania celów, wskaźników, budżetu i planu działania	punkt konsultacyjny w biurze LGD, zespół roboczy ds. LSR, konsultacje gminne, branżowe, ankieta internetowa, fiszka projektowa
Etap określania wewnętrznych procedur wyboru operacji	punkt konsultacyjny w biurze LGD, zespół roboczy ds. LSR, analiza danych
Etap wyboru metod i kanałów komunikacji oraz monitoringu i ewaluacji	punkt konsultacyjny w biurze LGD, zespół roboczy ds. LSR, ankieta internetowa

Źródło: opracowanie własne.

Opis przyjętych metod konsultacji:

A. Konsultacje gminne

Celem konsultacji społecznych było włącznie mieszkańców regionu LGD Dolina Samy w partycypację społeczną, badanie potrzeb, a także wyrażenia opinii, jak również zgłoszenia uwag, spostrzeżeń i pomysłów do LSR.

Konsultacje społeczne trwały od 07 czerwca do 14 czerwca 2022r. Konsultacje były prowadzone bezpośrednio na zorganizowanych spotkaniach w gminach członkowskich.

Ogłoszenie i harmonogram o rozpoczęciu konsultacji społecznych zostało zamieszczone na stronach LGD Dolina Samy, oraz samorządów, w mediach społecznościowych ww. oraz lokalnej prasie. Spotkania odbyły się w 4 gminach: Kaźmierz, Szamotuły, Rokietnica i Tarnowo Podgórne.

Konsultacje społeczne przeprowadzone były na poziomie gminnym. Adresatami i uczestnikami spotkań były następujące grupy:

- przedsiębiorcy i pracodawcy;
- organizacje społeczne;
- przedstawiciele JST;
- przedstawiciele środowisk edukacyjnych;
- mieszkańcy i mieszkanki;

Harmonogram konsultacji

07.06.2022 godz. 18:00 Kaźmierz

09.06.2022 godz. 18:00 Rokietnica

13.06.2022 godz. 18:00 Szamotuły

14.06.2022 godz. 18:00 Tarnowo Podgórne

Przebieg konsultacji społecznych

Konsultacje społeczne przeprowadzono w następującej formie:

- 1.) Prezentacja LGD Dolina Samy.
  - 2.) Analiza SWOT gminy oraz bieżące pomysły, rozwiązania, wnioski
- Spotkania odbywały się w ogólnodostępnych placówkach, domach kultury i szkole.

B) Konsultacje branżowe

W celu właściwej diagnozy wskazanych w drodze konsultacji i prac zespołu ds. LSR grup, przeprowadzono konsultacje branżowe, analizując potrzeby i możliwości branży, wskazując potencjalne zakresy i budżety. Szczegółowo dot. konsultacji branżowych zostały wskazane w niniejszym rozdziale.

C) Ankieta

W ramach prowadzonych prac nad przygotowaniem Lokalnej Strategii Rozwoju przeprowadzono badanie ankietowe online. Badanie odbyło się w październiku 2022 r. Wypełnionych w całości zostało 455 ankiet.

D) Fiszka projektowa

Formularz został umieszczony na stronie LGD, był również udostępniany każdej zainteresowanej osobie. Na fiszce można było złożyć swoje pomysły na działania w nowym LSR, nie ograniczając się do możliwych zakresów wsparcia. W formularzu pojawiły się pytania tj: „Tytuł przedsięwzięcia, opis działań, budżet, osoba do kontaktu i możliwość składania dodatkowych uwag, wątpliwości.

Każdy mógł złożyć dowolną liczbę fiszek projektowych. Ten format działania miał na celu wyłonienie i sprawdzenie gotowości do realizacji działań potencjalnych beneficjentów, a także wskazanie potrzeb i potencjału obszaru.

Do LGD wpłynęło 48 fiszek projektowych.

Badanie odbywało się od początku 2022 r. wśród ogółu społeczeństwa

E) Analiza danych

Do uzupełniania wniosków ze wszystkich etapów partycypacji wykorzystano dane statystyczne z obszaru 4 gmin.

F) punkt konsultacyjny w biurze LGD

W okresie przygotowania Lokalnej Strategii Rozwoju powstał punkt konsultacji społecznej, który prowadził działanie informacyjno-konsultacyjne stacjonarnie. Punkt skierowany był do wszystkich mieszkańców obszaru LGD. Było to miejsce, w którym mieszkańcy mogli zapoznać się z materiałami informacyjnymi, złożyć swoje opinie i uwagi, przedyskutować z kompetentnymi osobami interesujące ich kwestie dotyczące Lokalnej Strategii Rozwoju. Kontakt mieszkańców z punktem konsultacji odbywał się w formule swobodnej rozmowy i wymiany uwag

G) Zespół roboczy ds. LSR

W celu usprawnienia, ugruntowania i rozwijania procesu przygotowania LSR powołano zespół ds. LSR. Zespół stanowili przedstawiciele gmin, w tym przedstawiciel zarządu, sektora publicznego, prywatnego oraz społecznego.

Zespół pracował wg. następującego harmonogramu: wyznaczenie etapów prac nad LSR; podsumowanie wyników konsultacji społecznych;

Wyznaczenie obszarów do badań statystycznych; prezentacja danych statystycznych obszaru; wyznaczenie celów i przedsięwzięć LSR, określenie wskaźników i budżetu LGD; wyznaczenie metod monitoringu LSR i grup docelowych planu komunikacji; przyjęcie pierwszego projektu LSR.

Zespół został powołany uchwałą Zarządu w dniu 17.01.2022 r., liczył 9 osób, przeprowadzono 6 spotkań Zespołu.

H) Konsultacje przed przyjęciem LSR przez Walne Zebranie Członków

Członkom LGD udostępniono raporty z konsultacji gminnych, branżowych oraz ankiet celem zgłaszania uwag przez strony zainteresowane. Następnie konsultacjom został poddany opis celów i przedsięwzięć, oraz budżet i plan komunikacji.

Po rozpatrzeniu uwag, Zespół ds. LSR przekazał projekt LSR Zarządowi LGD, celem przyjęcia przez Walne Zebranie Członków. Członkowie nie wnieśli uwag.

3.2. Informowanie o konsultacjach

Informacje o terminach i miejscach prowadzenia konsultacji społecznych zostały umieszczone na stronie internetowej LGD oraz profilu na FB, na stronach internetowych gmin członkowskich i ich mediach społecznościowych oraz tablicach ogłoszeń.

3.3. Wyniki przeprowadzonej analizy wniosków z konsultacji.

Tabela nr 11. Zestawienie konsultacji społecznych - określenie mocnych i słabych stron gmin, wnioski.

Gmina SZAMOTULY 13.06.2022 r. Liczba osób biorąca udział w konsultacjach: 8 osób	
Mocne strony gminy:	Słabe strony gminy:
Organizacje pozarządowe, Infrastruktura sportowa, Infrastruktura kulturalna (KGW), Oferta kulturalna, Rada sołtysów, Aktywni mieszkańcy, Sport (trenerzy), rzeka Sama, park zamkowy, strój i haft szamotulski	brak liderów społecznych, śmieci, słaba kondycja psychiczna dzieci, sale sportowe przy SP, budynki SP, liczba imprez sportowych i kulturalnych, niewykorzystana infrastruktura sportowa, niska świadomość ekologiczna, - słabe wykorzystanie potencjału SAMY, brak środków dla NGO na doposażenie, brak centrum NGO, brak planowania w biznesie, brak sklepów socjalnych, brak miejsc integracji, brak wsparcia w sprzedaży, brak sieciowania podmiotów, słaby przepływ informacji, brak sklepu z produktami lokalnymi, brak centrum informacji turystycznej, brak partnerstw publiczno – prywatnych, brak diagnoz przez inwestycjami
Wnioski z konsultacji: obszar leżący nad rzeką Samą i bogaty kulturowo (haft i strój szamotulski). Potencjał turystyczny i rekreacyjny nie są jednak wykorzystane, należy utworzyć centrum informacji turystycznej i sklep z produktami lokalnymi. Pandemia źle wpłynęła na kondycję psychiczną dzieci i młodzieży. Należy je angażować w sport i działania społeczne. Należy wspierać liczne organizacje pozarządowe. Należy zwiększać świadomość ekologiczną mieszkańców, poprawić przepływ informacji i sieciować podmioty.	
Przyjęcie lub odrzucenie wniosków z konsultacji oraz wykorzystanie ich do opracowania LSR: W drzewo celów zostanie wbudowany cel związany z rozwojem atrakcyjności turystycznej obszaru. LGD planuje wsparcie kultury - zarówno infrastruktury, jak i wydarzeń. Tylko w gminie Szamotuły zgłaszano potrzebę wsparcia opieki psychologicznej dla dzieci, zatem nie zostało to ujęte w strategii.	

Gmina TARNOWO PODGÓRNE

14.06.2022 r.

Liczba osób biorąca udział w konsultacjach: 7 osób

Mocne strony gminy:	Słabe strony gminy:
liderzy, infrastruktura sportowa, aktywność organizacji, dobry klimat dla NGO, jezioro Lusowskie, rolnictwo i ogrodnictwo, krajobraz kulturowy, młodzieżowa rada gminy, zalesienie, ścieżka edukacyjna „Dolina Samy”, retencja, produkty lokalne, infrastruktura kulturalna	aktywność obywatelska, edukacja obywatelska, komunikacja mieszkańcy, samorząd, informacja o zasobach, edukacja finansowa, brak ośrodka kultury, oferta zajęć na świetlicach wiejskich lub dostępność, aplikacja gminna
Wnioski z konsultacji: Bogate zasoby wodne i krajobrazowe. Obszar aktywny gospodarczo i rolniczo, z produktami lokalnymi, stale napływającymi mieszkańcami. Należy poprawić komunikację z mieszkańcami. Brak zajęć w świetlicach dla mieszkańców.	
Przyjęcie lub odrzucenie wniosków z konsultacji wykorzystanie ich do opracowania LSR: zaplanowano wsparcie infrastruktury kulturalnej, w połączeniu z wydarzeniami kulturalnymi. W drzewo celów zostanie wbudowany cel związany z rozwojem atrakcyjności turystycznej obszaru. LGD nie ma możliwości koordynowania przepływu informacji w gminie, a dostęp do informacji jest powszechny.	

Gmina KAŻMIERZ

7.06.2022 r.

Liczba osób biorąca udział w konsultacjach: 13 osób

Mocne strony gminy:	Słabe strony gminy:
<p>większa świadomość ekologiczna, zieleni zadbane przez mieszkańców, sala kinowa, amfiteatr, zalew, wioska tematyczna - radzyńskie zagajniki, nordic walking, biegacze, jezioro Bytyńskie, plaża w Komorowie, gospodarstwa ekologiczne, rękodzieło, dzienny dom opieki, klub seniora i UTW, infrastruktura sportowa, reprezentacja piłki siatkowej plażowej na siedząco</p>	<p>mało projektów edukacyjnych o klimacie, śmieci (styropian, wełna, opony), świadomość rolników w zakresie ekologii, mało działań w świetlicach, zalew słabo wykorzystany (brak ścieżek wokół), mało ścieżek rowerowych, brak zaplecza turystycznego, brak konkurencji, co wpływa na cenę i jakość (sprzedaż warzyw), brak współpracy KGW z samorządem, brak usług dla niepełnosprawnych, brak lokalnego stowarzyszenia dla osób niepełnosprawnych, brak boiska dla reprezentacji, brak urządzeń dla młodzieży, brak mieszkań ze wsparciem, niewydolna służba zdrowia, brak zajęć dodatkowych, brak klubów malucha</p>
<p>Wnioski z konsultacji: obszar bogaty krajobrazowo, z zasobami jezior, jednak potencjał ten nie jest w pełni wykorzystany - brakuje ścieżek edukacyjnych, zaplecza turystycznego. Mieszkańcy są aktywni sportowo, brakuje jednak infrastruktury, w tym ścieżek rowerowych, które mogłyby łączyć sąsiednie gminy. Zadbane o potrzeby seniorów, wciąż jednak wsparcia wymagają osoby niepełnosprawne i nieporadne życiowo. Brakuje klubów malucha, zajęć w świetlicach i oferty dla młodzieży. Należy stale zwiększać świadomość ekologiczną. Potencjał KGW nie jest wykorzystany.</p>	
<p>Przyjęcie lub odrzucenie wniosków z konsultacji, wykorzystanie ich do opracowania LSR: w drzewo celów zostanie wbudowany cel związany z rozwojem atrakcyjności turystycznej obszaru, oparty na lokalnych zasobach oraz aktywizacja społeczna i walka z wykluczeniem, również poprzez wykorzystanie świetlic wiejskich. Zaplanowano cel: Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i kulturalnego obszaru. Zaplanowano aktywizację młodzieży. Tylko w gminie Kaźmierz wskazano na deficyty związane z brakiem klubów malucha, nie ma zatem zdiagnozowanej potrzeby całego obszaru.</p>	

Gmina ROKIETNICA

9.06.2022 r.

Liczba osób biorąca udział w konsultacjach: 10 osób

Mocne strony gminy:	Słabe strony gminy:
liderzy, przyjazny urząd, inicjatywy lokalne, Rumpuć, tereny spacerowe, łąki kwietne (sąsiedzi), projekt edukacyjny dla szkół (klimat), szkoła w Cerekwicy, Rokietnica jako centrum, WTZ (Roktar), spółdzielnia socjalna (Tarka), seniorzy (3 kluby), mieszkania socjalne.	liderzy, brak poczucia odpowiedzialności (w Rokietnicy, gdzie większa anonimowość), strona www gminy, tablice informacyjne, edukacja obywatelska, wybieg dla psów, parki (Mrowino, Cerekwica, Napachanie), segregacja śmieci, zajęcia niekomercyjne, brak miejsc w grupach zainteresowań, brak oferty dla młodzieży, brak klubów/kawiarni, dostępność internetu, brak dziennego domu opieki, publiczna służba zdrowia, brak usług rzemieślniczych, brak sklepu w produktami lokalnymi, psy (liczba pojemników na odpady).
Wnioski z konsultacji: obszar o stale zwiększającej się liczbie mieszkańców, bogaty w lokalnych liderów i inicjatywy społeczne. Zadbane o potrzeby osób wykluczonych, należy jednak wspierać finansowo podmioty działające w tej sferze. Należy poprawić przepływ informacji, zadbać o dostępność niekomercyjnych zajęć dodatkowych, zaoferować miejsca integracji. Potrzebna promocja produktów lokalnych, wykorzystanie walorów turystycznych i rekreacyjnych.	
Przyjęcie lub odrzucenie wniosków z konsultacji, wykorzystanie ich do opracowania LSR: w drzewo celów zostanie wbudowany cel związany z rozwojem atrakcyjności turystycznej obszaru, oparty na lokalnych zasobach oraz aktywizacja społeczna i walka z wykluczeniem, również poprzez wykorzystanie świetlic wiejskich. Wykorzystane zostaną świetlice wiejskie. LGD nie ma możliwości koordynowania przepływu informacji w gminie. Dostęp do informacji jest powszechny.	

Źródło: opracowanie własne.

3.4. Zaangażowanie interesariuszy w tworzenie Lokalnej Strategii Rozwoju:

LGD Dolina Samy przeprowadziła również następujące konsultacje branżowe:

1. Konsultacje z przedsiębiorcami: 28.03.2023 r. o godz. 17:00, ul. Poznańska 74, 62-080 Tarnowo Podgórne.

Ogłoszenie i harmonogram o rozpoczęciu konsultacji społecznych zostało zamieszczone na stronie LGD Dolina Samy oraz w mediach społecznościowych. Zostały wysłane również zaproszenia do przedsiębiorców drogą e-mail oraz pocztą tradycyjną. Konsultacje rozpoczęły się od przedstawienia działalności stowarzyszenia LGD Dolina Samy oraz wniosków z konsultacji publicznych. Następnie dyskutowano o bieżącej sytuacji przedsiębiorczości na obszarze LGD.

Tabela nr 12. Wnioski z konsultacji:

Mocne strony gminy:	Słabe strony gminy:
<ul style="list-style-type: none"> ▪ blisko dużych ośrodków aglomeracyjnych – możliwość pozyskania znaczącej liczby klientów szczególnie w przypadku turystyki weekendowej ▪ potencjał przyrodniczy – duża liczba zbiorników wodnych ▪ duża liczba firm działających w obszarze turystyki i rekreacji oraz lokalnego rzemiosła (np. krawcowe, pracownie stolarskie, rękodzieło) ▪ tworzenie i zacieśnianie relacji klient – przedsiębiorca (lokalność produktów – klient wraca) ▪ współpraca pomiędzy lokalnymi przedsiębiorcami ▪ etyka pracy 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ mała świadomość dot. lokalnych producentów, usługodawców (trudno ich znaleźć, najczęściej działa marketing szeptany) = słaba promocja ▪ mała dostępność funduszy (środków zewnętrznych) dla małych przedsiębiorców ▪ brak sieciowania
<p>Szanse:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ ludzie potrzebują bliskości natury (szczególnie po pandemii) ▪ klienci szukają i chcą wspierać lokalne biznesy w tym lokalnych rzemieślników (większa świadomość konsumencka) ▪ lokalne biznesy budowane są na emocjach, a emocje potrzebują wsparcia, w tym również finansowego ▪ możliwość rozszerzenia oferty o nowe usługi ▪ nienasycony rynek produktami i usługami lokalnymi i rozpoznanie jego nowych nisz 	<p>Zagrożenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ nowe globalne inwestycje na terenach LGD (powstawanie kolejnych dużych firm) ▪ zwiększające się koszty prowadzenia działalności ▪ inflacja

Źródło: opracowanie własne.

2. Konsultacje dla podmiotów działających w obszarze usług społecznych, w tym podmiotów ekonomii społecznej, które odbyły się 28.03.2023 r. o godz. 9:00 w siedzibie Warsztatu Terapii Zajęciowej ROKTAR, ul. 27 Grudnia 8, 62-080 Tarnowo Podgórne.

Ogłoszenie i harmonogram o rozpoczęciu konsultacji społecznych zostało zamieszczone na stronie LGD Dolina Samy oraz w mediach społecznościowych. Na spotkaniu pojawili się przedstawiciele Stowarzyszenia Osób Niepełnosprawnych i Ich Rodzin ROKTAR oraz spółdzielni socjalnej TAROKA. Konsultacje rozpoczęły się od przedstawienia działalności stowarzyszenia LGD Dolina Samy oraz wniosków z konsultacji publicznych. Następnie dyskutowano o bieżącej sytuacji dot. problemów społecznych na obszarze LGD.

Uczestnicy konsultacji wskazali następujące problemy społeczne występujące na obszarze:

1. Niska aktywność społeczna i zawodowa osób z niepełnosprawnością i wykluczonych społecznie; brak skutecznych sposobów na włączenie społeczne osób z niepełnosprawnością i wykluczonych.
2. Brak środków finansowych na podniesienie kompetencji kadr pracujących z osobami z niepełnosprawnością, osobami wykluczonymi.
3. Zagrożenie ubóstwem osób i rodzin z niepełnosprawnością, osób wykluczonych społecznie.

4. Bariery uniemożliwiające opiekunom osób z niepełnosprawnością funkcjonowanie w społeczeństwie, przy czym wskazano, że na obszarze jest największy problem właśnie w tym zakresie.

Na konsultacjach wskazano, że na terenie gmin tworzących LGD są prężnie działające jednostki – organizacje zajmujące się wspieraniem osób z niepełnosprawnością, czy osób wykluczonych które posiadają wykwalifikowaną kadrę, jednak brakuje im środków finansowych na zapewnienie kompleksowych potrzeb osób z niepełnosprawnościami, osób wykluczonych społecznie oraz ich rodzin. Jako szanse na swój rozwój organizacje te wskazały:

1. Nowe rozwiązanie systemowe we wspieraniu różnych grup osób z niepełnosprawnością
2. Finanse UE
3. Rozwój ośrodków wsparcia dla osób z niepełnosprawnością i osób z zaburzeniami psychicznymi
4. Rozwój ekonomii społecznej i spółdzielni socjalnych

3. Konsultacje indywidualne dla rolników, które odbyły się w dniach 20 - 28 marca 2023 r.

Konsultacje miały charakter indywidualny i były przeprowadzane w ramach wywiadu. Do rolników docierano indywidualnie i zapraszano do wzięcia udziału w wywiadzie.

W związku z niską świadomością rolników o możliwości skorzystania ze wsparcia oferowanego przez LGD w najbliższej perspektywie finansowej (zarówno w perspektywie 2007- 2013 oraz 2014-2020) rolnicy nie mogli być beneficjentem środków w ramach inicjatywy LEADER) oraz zachęcenia do włączenia się w konsultacje przeprowadzono wywiady indywidualne.

W wywiadach wskazywano na konieczność dywersyfikacji źródła dochodów gospodarstw rolnych jednocześnie podkreślając istniejący potencjał turystyczny, otwieranie się na turystę - wspieranie agroturystyki, gospodarstw edukacyjnych i tym samym chronienie wiejskiego charakteru obszaru, powracanie do korzeni i budowanie tożsamości. Wnioski z przeprowadzonych wywiadów zostały uwzględnione w formułowaniu celów, wskaźników oraz tworzeniu planu działania.

4. Konsultacje dla organizacji pozarządowych, które odbyły się w każdej z gmin członkowskich:

- 17.11.2022 r. - w Centrum Sportu Szamotuły - Gmina Szamotuły
- 29.11. 2022 r. - sala sesyjna UG Rokietnica - Gmina Rokietnica
- 01.12.2022r. - sala konferencyjna w budynku przy stadionie Tarnovii - Gmina Tarnowo Podgórne
- 07.12.2022 r. - w Bibliotece i Centrum Kultury w Kaźmierzu - Gmina Kaźmierz

Ogłoszenie i harmonogram o rozpoczęciu konsultacji społecznych zostało zamieszczone na stronach internetowych gmin członkowskich oraz w mediach społecznościowych. Konsultacje rozpoczęły się od przedstawienia działalności stowarzyszenia LGD Dolina Samy oraz wniosków z konsultacji publicznych. Następnie dyskutowano o bieżącej sytuacji dot. problemów społecznych na obszarze LGD.

W spotkaniu wzięli udział przedstawiciele organizacji pozarządowych działających na terenie LGD Dolina Samy. Spotkanie było poświęcone opracowaniu nowej strategii rozwoju lokalnego. Identyfikowano potrzeby organizacji pozarządowych, wyzwania, a także omawiano problemy, z którymi zmagają się NGO.

W konsultacjach wskazywano konieczność wsparcia organizacji pozarządowych. Duża liczba aktywnie działających organizacji ogranicza możliwości wsparcia nie tylko finansowego, ale również merytorycznego.

Konsultacje wykazały, że niezbędnym jest objęcie wsparciem organizacji społecznych zarówno w realizacji wydarzeń jak i wsparciu merytorycznym.

3.5 Raport z analizy wniosków z ankiety przeprowadzonej elektronicznie wśród mieszkańców.

Ankieta została przeprowadzona w październiku 2022 r. Wypełniło ją (ukończyło) 455 osób.

W zakresie oceny warunków życia w gminie jako silne strony wskazano możliwość uprawiania sportu i rekreacji, ofertę edukacyjną dla dzieci i młodzieży, sprawne funkcjonowanie lokalnych urzędów. Mieszkańcy zadowoleni są również z poziomu hałasu w miejscu zamieszkania. Najsłabiej natomiast oceniono ochronę zdrowia, dostępność atrakcyjnych miejsc pracy oraz czystość środowiska.

W ankiecie wskazano, że największym atutem jest położenie geograficzne i walory przyrodniczo –krajobrazowe, natomiast największą słabością jest oferta turystyczna i świadomość ekologiczna mieszkańców.

Jako grupę najbardziej wykluczoną z życia społecznego ankietowani wskazali młodzież, seniorów oraz niepełnosprawnych i osoby w podeszłym wieku. Natomiast w przypadku bariery do pełnego uczestnictwa mieszkańców obszaru LGD w życiu społecznym wskazywano na niechęć do podejmowania aktywności, brak informacji lub słabą promocję oraz brak potrzeb uczestnictwa.

Na pytanie, które obszary wymagają wsparcia - najwięcej głosów zebrały następujące odpowiedzi:

- Ochrona bioróżnorodności, ścieżki ekologiczne, działania służące do zachowania i odnowy atrakcji przyrodniczych
- Wsparcie funkcjonowania oraz tworzenia: klubów młodzieżowych, świetlic środowiskowych, świetlic młodzieżowych w tym organizujących zajęcia socjoterapeutyczne, itp., organizacja zajęć na świetlicach wiejskich
- Specjalistyczne usługi dla osób z niepełnosprawnościami, w tym z zaburzeniami psychicznymi, tj. usługi asystenckie, opieka wytchnieniowa (działania odciążające stałych opiekunów osób zależnych, np. zapewnienie opieki podczas wyjazdu na wypoczynek stałych opiekunów.

Natomiast na pytanie jakie obszary najbardziej wymagają wsparcia w ramach aktywności Lokalnej Grupy Działania najczęściej wskazywaną odpowiedzią była budowa i przebudowa ścieżek rowerowych oraz mała infrastruktura turystyczna i rekreacyjna, promocja lokalnych produktów i producentów.

Na pytanie jakie zakresy wsparcia LGD powinna wspierać, ankietowani wskazali na turystykę, przedsiębiorczość oraz aktywizację społeczną.

Dodatkowo na pytanie „Czego brakuje w najbliższym otoczeniu” – powtarzały

się wypowiedzi to: miejsc rekreacji i odpoczynku, miejsc usługowych - dot. usług osobistych (mieszkańcy chcą szybkiego dostępu do dobrych jakościowo usług - na miejscu, ścieżek rowerowych, chodników, miejsc zieleni, takich jak parki. Wskazywano również na potrzebę zwiększenia ilości wydarzeń kulturalnych poprzez zwiększenie możliwości dostępu do większej ich liczby.

Na podstawie wniosków z ankiety LGD należy uznać, że LGD powinna implementować do wsparcia:

1. Możliwość podjęcia działalności gospodarczej na własny rachunek.
2. Możliwość budowy małej infrastruktury publicznej.
3. Możliwość wsparcia usługowej działalności gospodarczej, w tym zarówno w branży turystycznej jak i usług osobistych.
4. Możliwość budowy zielonej infrastruktury.
5. Możliwość wsparcia turystyki wiejskiej w postaci gospodarstw agroturystycznych i zagród edukacyjnych.
6. Możliwość wsparcia i rozwój dziedzictwa kulturalnego
7. Działania animacyjne LGD
8. Poprawa dostępu do usług społecznych.
9. Możliwość wsparcia aktywizacja społecznej osób zagrożonych wykluczeniem, w tym seniorów i młodzieży.
10. Możliwość wsparcia projektów związanych z turystyką, w tym z budowaniem marki turystycznej obszaru.

3.6 Zasady horyzontalne w procesie tworzenia LSR

LGD uwzględniała w procesie tworzenia oraz będzie przestrzegać w trakcie realizacji zasad horyzontalnych określonych w art. 9 rozporządzenia 2021/1060, w tym:

- poszanowania praw podstawowych oraz przestrzeganie Karty praw podstawowych Unii Europejskiej. W Strategii szczególne znaczenie ma Integracja osób niepełnosprawnych, podstawowe prawo określone w artykule 26 w/w Karty.
- zasady równości kobiet i mężczyzn - w trakcie konsultacji i tworzenia LSR obie płcie mogły na takich samych warunkach uczestniczyć w procesie;
- zasady równości szans i niedyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światow-

pogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną, w tym zasadę dostępności dla osób z niepełnosprawnościami - LGD ma charakter inkluzywny, co zostało zagwarantowane odpowiednimi zapisami w statucie Stowarzyszenia. Dostęp do żadnego z zaplanowanych działań nie został w żaden sposób ograniczony. LGD dołoży starań, by jakakolwiek niepełnosprawność nie stała na przeszkodzie w uczestniczeniu w wydarzeniach realizowanych ze środków LGD.

▪ zgodność działań z celem wspierania zrównoważonego rozwoju określonego w art. 11 TFUE, oraz z uwzględnieniem celów ONZ dotyczących zrównoważonego rozwoju, a także porozumienia paryskiego i zasady „nie czynić poważnych szkód” - zasada DNSH „Do No Significant Harm”, będzie przestrzegana odnośnie wszystkich projektów inwestycyjnych, w ramach PS WPR, zostanie przez LGD określona jako kryterium dostępu, o czym więcej w rozdziale VII LSR.

Zgodnie z powyższym dostęp do konsultacji nie był w żaden sposób ograniczony.

3.7 Zaangażowanie społeczności w budowanie LSR

W proces budowy LSR zaangażowali się członkowie LGD oraz mieszkańcy, w tym przedstawiciele OSP i KGW, sołtysi, osoby młode, seniorzy, przedstawiciele organizacji społecznych, rolnicy, samorządowcy, którym po okresie bez możliwości wdrażania LSR, bardzo zależy na prawidłowym przeprowadzeniu procesu przygotowania organizacji do ubiegania się o wsparcie na realizację LSR. Członkowie i mieszkańcy brali udział w gminnych i branżowych konsultacjach, jak i w pracach Zespołu ds. LSR.

Z racji braku możliwości wdrażania LSR w perspektywie 2014-2020 w pełnym wymiarze, LGD widzi konieczność intensyfikacji działań o charakterze informacyjnym i promocyjnym dla społeczności lokalnej. Wykorzystana będzie współpraca z samorządami lokalnymi - LGD będzie zamieszczać najważniejsze informacje bieżące i dotyczące naborów oraz działań aktywizacyjnych na stronach internetowych i na portalach społecznościowych gmin członkowskich.

Pozostałe formy komunikacji ze społecznością: media społecznościowe, newsletter i materiały w prasie gminnej. Ważną formą komunikacji ze społecznością lokalną będzie działalność członków LGD, którzy są naturalnymi ambasadorami partnerstwa.

Do nich informacje będą docierać bezpośrednio, a z racji ich zaangażowania w różne rodzaje działalności, będą animować społeczność lokalną do działań w ramach LGD.

Wykorzystanie mediów społecznościowych pozwala na bezpośredni kontakt z odbiorcami komunikacji. W wyborze medium LGD będzie się kierowała preferencjami wiekowymi - młodzież częściej korzysta z YouTube albo TikTok lub Instagram, starsze pokolenia chętniej sięgają po Facebook lub portale lokalne. Odpowiednie działania zostały zaplanowane w planie komunikacji.

3.8 Informowanie osób w niekorzystnej sytuacji.

Osoby niepełnosprawne i ich opiekunowie będą informowani o planowanych przez LGD działaniach poprzez gminne ośrodki pomocy społecznej i organizacje działające na ich rzecz, również te, które są członkami LGD. Daje to gwarancję skutecznej komunikacji.

3.9 Animowanie do partnerstwa

LGD realizując Plan komunikacji będzie docierała do szerokiego grona interesariuszy.

Istotnym elementem angażowania lokalnej społeczności jest zapewnienie partycypacyjnego charakteru LSR nie tylko na etapie jej tworzenia, ale także realizacji, co odzwierciedlać będzie faktyczne (zmieniające się) potrzeby mieszkańców, największe problemy i wyzwania obszaru. Udział społeczności we wdrażaniu LSR pozwoli także na bieżącą reakcję ze strony LGD w zakresie dostosowania metod, zasady i form działania do oczekiwań społeczności i zachodzących na obszarze zmian. Ma to znamienne znaczenie także dla osiągnięcia kamieni milowych, a w efekcie końcowym - realizacji celów strategii.

Działania zaplanowane w LSR przyczyniać się będą do rozwoju współpracy i wspierania partnerstwa, w tym również z partnerami zagranicznymi - wśród członków LGD są osoby i podmioty, które działają w podobnym obszarze (np. turystyki wodnej, sportu, kultury) i to one podejmują wspólne działania w ramach własnych inicjatyw, a także tworzą partnerstwa z LGD w ramach projektów własnych. Dodatkowo członkowie inicjują partnerstwo LGD z podmiotami, które nie są członkami LGD, ale działają aktywnie zarówno na obszarze objętym partnerstwem jak i poza nim (LGD w 2022 r. wzięło udział w wielu projektach partnerskich, w tym m.in. „Mikołajkowa Spartakiada Przedszkolaka” organizowanym wspólnie z UKS „Dwójka” Szamotuły i Szkołą Podstawową nr 2 w Szamotułach, Gwiazdkowym Turnieju Siatkówki organizowanym wspólnie z Centrum Sportu Szamotuły oraz Szamotulskim Stowarzyszeniem Sportowym, XI Mistrzostwach Gminy Rokietnica w tenisie stołowym o Puchar Wójta we współpracy z Uczniowskim Klubem Sportowym „Słowian” Mrowino, czy w Dniu Nasadzania Kwiatów przy współpracy z Szamotulskim Stowarzyszeniem Sportowym i Fundacją Varietae. Członkowie inicjują partnerstwa zarówno krajowe jak i międzynarodowe. W związku z tym, że stowarzyszenie LGD Dolina Samy nie działało w okresie programowania 2014-2020 w pełnym zakresie (dot. realizacji LSR w ramach PROW 2014-2020) to mimo wszystko stara skupiać wokół siebie aktywnych liderów.

W ramach LSR zaplanowano również osobne przedsięwzięcie, które będzie mogło być realizowane tylko poprzez projekty partnerskie. Jak wyżej wspomniano wśród członków Stowarzyszenia są osoby i podmioty, które realizują projekty partnerskie, w tym również poza granicami kraju, jak np. Stowarzyszenie Jeździeckie Baborówko, Klub Sportowy „WOLF TEAM” (który jest członkiem IFSS - International Federation of Sleddog Sports - Międzynarodowej Federacji Sportu Psów Zaprzęgowych), Wielkopolskie Towarzystwo Agroturystyki i Turystyki Wiejskiej, w którym działa p. Krystyna Świąćicka, członek LGD. Działalność zarówno tych osób jak i podmiotów jest nastawiona na sieciowanie i współpracę. Ich doświadczenie i zaangażowanie będzie pomocne w animowaniu pozostałych podmiotów, w tym organizacji pozarządowych, do partnerskich projektów w zakresie turystyki, w tym również z partnerami zagranicznymi.

ROZDZIAŁ IV

Analiza potrzeb i potencjału LSR

4.1 Analiza potrzeb rozwojowych i potencjałów obszaru wdrażania LSR.

Analizy potrzeb i potencjału dokonano w bezpośrednim powiązaniu z przeprowadzonymi konsultacjami społecznymi, ankietami i wnioskami z pracy zespołu ds. LSR, jak również z zakresami wsparcia, jakie są możliwe do realizacji w ramach poszczególnych EFSl.

Analiza została dokonana w obszarach najczęściej pojawiających się podczas konsultacji społecznych, zgodnie z informacjami zawartymi w rozdziale III LSR.

Tabela 13. Analiza potrzeb i potencjału LSR, grupy docelowe.

<p>Jakie są mocne strony obszaru? Co go łączy? Co go wyróżnia? Co go charakteryzuje?</p>	<p>Jakie są słabe strony obszaru? Jakie problemy najczęściej wskazują mieszkańcy? W czym widać braki? Jaki potencjał nie jest właściwie wykorzystany?</p>	<p>Jacy są adresaci potencjalnych działań - grupy docelowe</p>
<p>Jeziora i zbiorniki wodne. Rzeka Sama. Ścieżki przyrodnicze. Bliskość dużych ośrodków miejskich (Poznań, Szamotuły). Dobra sieć komunikacyjna, która pozwoli dotrzeć turystyce. Aktywni turystycznie mieszkańcy. Stale zwiększająca się liczba mieszkańców, którzy będą spędzać czas wolny na terenie.</p>	<p>Brak sieci podmiotów świadczących usługi turystyczne. Niewystarczająca ilość atrakcyjnych miejsc noclegowych i rekreacyjnych na wsi. Zanikanie charakteru wiejskiego obszaru. Brak wystarczającego dostępu do usług, w tym turystycznych. Brak punktów sprzedaży produktów lokalnych. Są ośrodki turystyczne/gospodarstwa agroturystyczne, ale należy wzmocnić ich potencjał i rozpoznawalność.</p>	<p>Przedsiębiorcy Rzemieślnicy Rolnicy</p>
<p>Semiurbanizacja obszaru. Stale zwiększająca się liczba mieszkańców. Mieszkańcy świadomi wyzwań współczesnego świata.</p>	<p>Podziały na nowych i „starych” mieszkańców. Brak nowoczesnych narzędzi zarządzania obszarem. Niewykorzystanie potencjału cyfrowego. Brak miejsc integracji.</p>	<p>Samorządy jako wspólnota mieszkańców. Sołectwa. Organizacje pozarządowe.</p>

<p>Tereny cenne przyrodniczo, w tym obszary Natura 2000. Bogactwo folkloru - Szamotyły. Zespoły folklorystyczne. Mieszkańcy świadomi ekologicznie, wymagający od samorządów zieleni i „odbetonowania” przestrzeni publicznej. Dobre praktyki w zielono-niebieskiej infrastrukturze-szkoła w Cerekwicy, szkoła w Rokietnicy. Samorząd świadomy ekologicznie. Istniejące świetlice wiejskie. Zabytkowe parki. Kreatywni artystycznie mieszkańcy. Wydarzenia kulturalne cieszące się zainteresowaniem. Zajęcia dodatkowe, rozwijające zainteresowania.</p>	<p>Niewystarczająca ilość ośrodków kultury i ich filii. Za mało miejsc na zajęciach rozwijających zainteresowania. Za mało wydarzeń kulturalnych. Inwestycje pomijające zieleni. Zaniedbane parki i skwery. Niedobory wody. Niewykorzystanie marki folkloru szamotulskiego.</p>	<p>Jednostki sektora finansów publicznych. Animatorzy kultury. Lokalni artyści.</p>
<p>Aktywne i doświadczone podmioty ekonomii społecznej i NGO. Kluby seniora, 4 Warsztaty Terapii Zajęciowej Starzejącego się społeczeństwo - seniorzy powyżej 60 roku życia stanowią ponad 28% ludności.</p>	<p>Niewystarczająca liczba miejsc integracji i świadczenia usług społecznych. Brak interesującej oferty animacji czasu wolnego dla młodzieży. Trudna sytuacja niepełnosprawnych i ich rodzin - brak wystarczającej liczby mieszkań chronionych, opieki wytchnieniowej, dziennych domów opieki.</p>	<p>Seniorzy Osoby z niepełnosprawnościami i ich rodziny Młodzież</p>

Źródło: opracowanie własne.

Grupy szczególnie istotne, w tym grupy w niekorzystnej sytuacji:

1. Rolnicy: z powodu semiurbanizacji obszar traci swój wiejski charakter. Aktywna i intensywna działalność deweloperów, może skłaniać do przekształcania obszarów rolnych. Poprzez wsparcie rolników w zakresie działalności pozarolniczej, LGD zapewni dywersyfikację źródeł dochodów rolników i tym samym poprawi ich sytuację ekonomiczną. Wskazanie do działania w tym zakresie, wynika z przeprowadzonych wśród rolników wywiadów. LGD będzie zachęcała do podejmowania działalności w zakresie turystyki i rekreacji, ze względu na potencjał i zasoby obszaru.

2. Przedsiębiorcy z zakresu usług i rzemiosła: w wyniku konsultacji z mieszkańcami, LGD zamierza przeciwdziałać wykluczeniu komunikacyjnemu obszarów wiejskich, poprzez promowanie prowadzenia działalności usługowej jak najbliżej mieszkańców. Wsparcie rzemiosła będzie służyło wykonywaniu działalności gospodarczej na własny rachunek, oraz promowało przekazywanie wiedzy międzypokoleniowej (uczeń - mistrz). LGD będzie promowała świadczenie usług w zakresie turystyki i rekreacji, ze względu na potencjał i zasoby obszaru. Obszar charakteryzuje się bardzo małym poziomem bezrobocia, jednak często jest to praca w dużych, w tym zagranicznych koncernach. Brakuje punktów usługowych dla mieszkańców, co wymusza konieczność podróżowania w tym celu. W duchu ochrony klimatu i środowiska, jak najwięcej spraw powinno się realizować jak najbliżej miejsca zamieszkania i jak najwięcej rzeczy, powinno być naprawione, ponownie wykorzystane, co mogą zapewnić rzemieślnicy.

3. Młodzież: młodzi ludzie, w wieku od 16-25 roku życia, stanowią ok. 10% ludności. Mieszkańcy biorący udział w konsultacjach społecznych zwracali jednak uwagę, że obszar nie oferuje dla tej grupy atrakcyjnej oferty, która skłaniałaby ich do wiązania swojego dalszego życia z dotychczasowym miejscem zamieszkania.

4. Seniorzy: wg. danych z GUS na koniec 2020 r. na terenie LGD „Dolina Samy” było 26 251 osób w wieku powyżej 60 roku życia. Stanowi to 28,46% ludności obszaru.

5. Osoby z niepełnosprawnościami i ich rodziny: ponad 2% mieszkańców obszaru stanowią osoby z niepełnosprawnościami, tj. 2029 osób. Na terenie działają tylko cztery warsztaty terapii zajęciowej. W trakcie konsultacji zwrócono uwagę, iż jest to grupa wymagająca stałego wsparcia, której potrzebują też kadry pracujące z tą grupą - podnoszenia wiedzy i kompetencji.

Dla grup osób w niekorzystnej sytuacji, zatem dla osób z niepełnosprawnościami, przewidziano następujące działania:

- zwiększenie dostępu do usług społecznych świadczonych przez organizacje pozarządowe, w wyniku naboru wniosków na przedsięwzięcie **Poprawa dostępu do usług społecznych**, finansowane w ramach programu EFS+.
- W ramach przedsięwzięcia zaplanowano wsparcie dla mieszkań chronionych, podnoszenie kompetencji kadr pracujących z osobami z niepełnosprawnościami,
- animację, poprzez organizację wydarzeń adresowanych do osób starszych i ich rodzin, realizowane w ramach animacji LGD oraz projektów grantowych;
- komunikację z grupą, poprzez umieszczanie informacji o planowanych działaniach i możliwości wsparcia projektów na stronach gminnych ośrodków pomocy społecznej i powiatowych centrów pomocy rodzinie, jak również informowanie organizacji pozarządowych, zajmujących się tematyką osób z niepełnosprawnościami, a zdiagnozowanych na etapie przygotowania LSR. Na stronie internetowej LGD zostanie umieszczona zakładka opisująca projekty i ich efekty, jakie zostały zrealizowane ze środków LGD z udziałem lub dla osób z niepełnosprawnościami. Działania te zostały ujęte w planie komunikacji.

W nawiązaniu do przeprowadzonych konsultacji i dokonania analizy lub odrzucenia wniosków z konsultacji, LGD dalsze badania obszaru skoncentrowała na następujących obszarach:

1. Osoby z niepełnosprawnościami i podmioty pracujące z tym środowiskiem
2. Sytuacja demograficzna obszaru
3. Aktywność gospodarcza mieszkańców
4. Zasoby turystyczne i kulturowe obszaru.
5. Aktywność społeczna mieszkańców.

Liczbę osób niepełnosprawnych na terenie LGD wskazuje poniższa tabela

Tabela nr 14. Liczba osób niepełnosprawnych na terenie LGD.

Osoby niepełnosprawne na terenie LGD		
1	Rokietnica	662
<i>Źródło danych - Powiatowy Rejestr Osób niepełnosprawnych</i>		
2	Kaźmierz	57
<i>Źródło danych - informacja publiczna - Powiatowy Zespół ds. Orzekania Niepełnosprawności w Szamotułach</i>		
3	Tarnowo Podgórne	1094
<i>Źródło danych - Powiatowy Rejestr Osób niepełnosprawnych</i>		
4	Szamotuły	216
<i>Źródło danych - informacja publiczna - Powiatowy Zespół ds. Orzekania Niepełnosprawności w Szamotułach</i>		

Na obszarze działają 4 placówki pomocy społecznej oraz organizacje pozarządowe pracujące ze środowiskiem osób niepełnosprawnych, mające doświadczenie we wdrażaniu projektów, w tym finansowanych z programu EFS.

Obszar, który charakteryzuje się stałym napływem ludności, może korzystać z dużej liczby osób w wieku produkcyjnym - na ogólną liczbę ludności w 2021 r., ludność w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym odpowiednio wynosiła 21 987, 55 687, 16 222 osób.

Niski poziom bezrobocia, poniżej średniej krajowej i średniej województwa, jest cechą charakterystyczną obszaru.

Tabela nr 15. Bezrobocie rejestrowane.

1.	Polska	6,2%
2.	Wielkopolska	3,7%
3.	Powiat Poznański	2,0%
	Gmina Rokietnica	1,6%
	Tarnowo Podgórne	1,5%
4.	Powiat Szamotulski	3,6%
	Gmina Kaźmierz	2,1%
	Gmina Szamotuły	3,0%

Źródło - GUS

Mieszkańcy mają dostęp do szerokiego rynku pracy. W konsultacjach zwracali jednak uwagę, na konieczności dojazdów do miejsc pracy i ograniczonego dostępu do usług.

Obszar jest aktywny społecznie - mieszkańcy się zraszają, aby wspólnie odpowiadać na wyzwania obszaru.

Tabela nr 16. Liczba stowarzyszeń na terenie LGD.

Liczba stowarzyszeń na terenie LGD					
1.	Rokietnica	zwykłe	14	KRS	24
2.	Kaźmierz	zwykłe	6	KRS	11
3.	Tarnowo Podgórne	zwykłe	9	KRS	60
4.	Szamotuły	zwykłe	15	KRS	53

Źródło - opracowanie własne na podstawie danych Starostwa Powiatowego w Poznaniu oraz Starostwa Powiatowego w Szamotulach, danych KRS.

W trakcie konsultacji, zarówno społecznych, jak i branżowych, mieszkańcy podkreślali niewykorzystanie zasobów turystycznych i rekreacyjnych, związanych z walorami przyrodniczymi i kulturowymi.

Ze względu na położenie, potencjalną szansą rozwoju może być turystyka jednodniowa lub weekendowa, a także oferta nastawiona na zorganizowane grupy jak dzieci i młodzież szkolna oraz seniorzy. Również sporty wodne (nurkowanie, żeglownianie) i rekreacja związana z wodą (np. morsowanie) mogą z powodzeniem odbywać się na obszarze, który dysponuje sporą liczbą zbiorników wodnych, takich jak Jezioro Lusowskie, Jezioro Kierskie, Jezioro Pamiętowskie, Jezioro Kierskie Małe, Jezioro Bytyńskie oraz Zbiornik (Zalew) Radzyny. Wspominana już wcześniej jako element łączący obszar rzeka Sama, również może być potencjalnie wykorzystana w celach rekreacyjnych.

Obszar posiada również tereny cenne przyrodniczo:

1. Rynny Jeziora Lusowskiego i Doliny Samy – obszar chronionego krajobrazu
2. Dolina Samicy – Natura 2000, siedliska ptasie
3. Dolina Samicy Kierskiej – obszar chronionego krajobrazu
4. Bytyńskie Brzęki – rezerwat
5. Grądy Bytyńskie – Natura 2000, obszary siedliskowe
6. Huby Grzebieniskie – rezerwat
7. Brzęki przy starej Gajówce – rezerwat
8. Duszniczki – rezerwat (to jest już Gmina Duszniki, ale Grądy Bytyńskie to obszar na którym leżą 4 rezerваты (Bytyńskie Brzęki, Brzęki przy starej Gajówce, Huby Grzebieniskie i właśnie Duszniczki)
9. Jezioro Bytyńskie – zespół przyrodniczo krajobrazowy

Nie tylko zasoby przyrodnicze mogą być podstawą do rozwoju oferty turystycznej/rekreacyjnej obszaru. Marką rozpoznawalną w całej Wielkopolsce jest strój i haft szamotulski, czyli element kultury ludowej obszaru. Dlaczego haft szamotulski jest tak ważny? To tradycja, odrębne i piękne wzornictwo, które świadczy też o pozycji miasta i o znaczeniu Ziemi Szamotulskiej w historii kultury i sztuki ludowej. Haft wyróżnia się bogactwem motywów na niełatwej materii jaką jest tiul bawełniany. Współcześnie może być piękną wizytówką i inspiracją dla twórczych obecnie artystek i artystów, rękodzielniczek i rękodzielników. Kiedyś był nieodzownym elementem stroju ludowego, którym manifestowano polskość i dzięki temu podczas zaborów nie pozwalano, by ludność na naszych ziemiach zapomniała o swym pochodzeniu.

Do tej tradycji odnoszą się również istniejące na obszarze zespoły folklorystyczne, jak Zespół Folklorystyczny Szamotuły, Zespół Pieśni i Tańca Lusowiacy. Godnym uwagi jest obrzęd Wesele szamotulskie, który sięga swoimi korzeniami XIX wieku, a obecnie jest widowiskiem obrzędowym. Tradycyjny obrzęd weselny z Szamotuł i okolic zostało wpisane na Krajową Listę Niematerialnego Dziedzictwa Kulturowego.

LGD dokonała również analizy potencjalnych ofiarodawców usług w zakresie agroturystyki i zagród edukacyjnych. Niestety brak jest aktualnych danych w rejestrach prowadzonych przez samorząd gminny lub te dane nie odpowiadają informacjom lokalnym. Członkowie LGD, również poprzez Zespół ds. LSR przeprowadzili analizę w tym zakresie i stwierdzono, że potencjał jest, również w zakresie produktów lokalnych (plantacje szparagów, sady i produkcja soków, produkcja olejów spożywczych, serów), turystyki konnej lub enoturystyki - na terenie LGD od 2010 r. w Jankowicach funkcjonuje Winnica Dolina Samy.

4.2 Animowanie do partnerstwa

LGD ma zamiar animować społeczność lokalną do współpracy. Stowarzyszenie jako jedyne obejmuje cały obszar - jest to jego immanentna cecha, ma zatem narzędzia do sieciowania. Innowacyjne w skali obszaru będzie kojarzenie ze sobą podmiotów ze wszystkich czterech gmin, skupienie się na aspektach łączących obszary, takich jak zasoby turystyczne.

Zdecydowanie innowacją na obszarze będzie opracowywanie i wdrażanie koncepcji Smart Village, a także realizowanie projektów partnerskich.

4.3 Dostępność

Z racji wyboru osób z niepełnosprawnościami i ich opiekunów jako grupa w niekorzystnej sytuacji na terenie LGD, temat dostępności jest niezwykle istotny. „Dostępność dotyczy wszystkich, ale w codziennym życiu jej brak jest dostrzegany głównie przez osoby o szczególnych potrzebach, w tym indywidualnych, wynikających z braku pełnej sprawności.”¹

LGD zapewni, aby informacje przekazywane społeczności lokalnej były przygotowane w sposób zrozumiały, a kanały komunikacji zostaną wybrane w sposób uwzględniający potrzeby grup odbiorców.

4.4 Wsparcie inicjatyw

LGD planuje wspierać zarówno lokalne, jak i ponadlokalne inicjatywy.

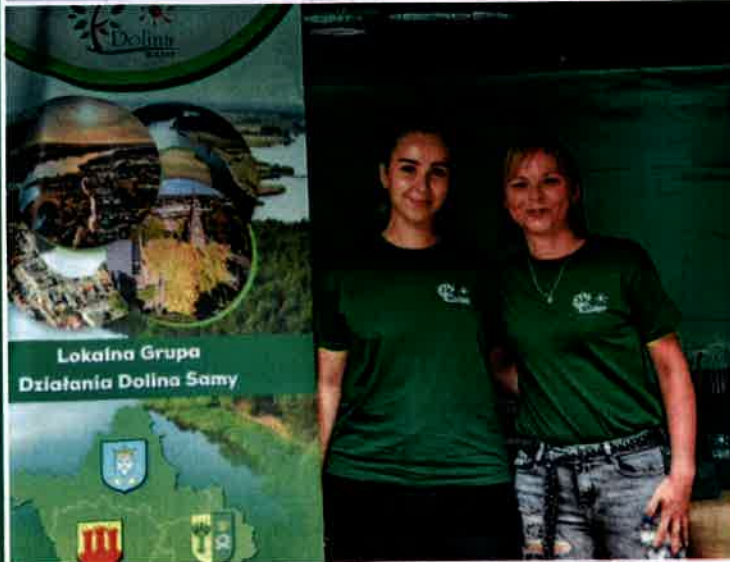
Po pierwsze planuje animować i wspierać projekty realizowane w partnerstwie. LGD będzie zachęcać lokalne organizacje społeczne do zawiązywania partnerstw w celu realizacji wspólnych projektów, które przyczynią się do rozwoju funkcji turystycznych obszaru. Zaplanowanie takiego przedsięwzięcia wynika z zaangażowania się w proces konsultacji organizacji mających doświadczenie w sieciowaniu podmiotów oraz możliwość inicjowania kontaktów ponadlokalnych a nawet międzynarodowych.

Ponieważ LGD "Dolina Samy" nie miała możliwości realizować LSR w okresie programowania 2014-2020, jest duże oczekiwanie społeczne, że LGD włączy się w inicjatywy lokalne, by znów stać się rozpoznawalną marką. Zarząd LGD odbiera komunikaty od lokalnej społeczności, iż LGD jest postrzegana jako organizacja, która swoją wiedzą, doświadczeniem oraz środkami, które są w jej dyspozycji, będzie wspierała inicjatywy lokalne.

LGD ma doświadczenie we wspieraniu lokalnych inicjatyw - tylko w 2022 r. LGD była organizatorem lub współorganizatorem 15 wydarzeń:

- Mikołajkowa Spartakiada Przedszkolaka
- Gwiazdkowy Turniej Siatkówki
- XI Mistrzostwa Gminy Rokietnica w tenisie stołowym
- Spotkanie Mikołajkowe w Cerekwicy
- Zawody Psich Zaprzęgów - Koźle 2022
- Wielkopolskie Obchody Światowego Dnia Turystyki w tym roku odbyły w Baborówku
- Festyn sportowy z „UKS” Dwójką Szamotuły
- Rumpuć w Rokietnicy
- Święto Chleba i Sera w Kaźmierzu
- Amatorski Turniej Siatkówki zorganizowany przez Centrum Sportu Szamotuły
- XI Plener Rzeźbiarskim w Szamotułach
- Organizacja rajdu rowerowego pn. łączy nas rower, na którego organizację zostało pozyskane dofinansowanie z powiatu poznańskiego.
- Nasadzanie Kwiatów w Szamotułach
- X Szamotuły Półmaraton
- Wielkanocne Inspiracje w Dolinie Samy – warsztaty rękodzielnicze i jarmark świąteczny w szkole w Cerekwicy.

Jednocześnie LGD jest członkiem Wielkopolskiej Sieci LGD, w ramach której włącza się w inicjatywy ponadlokalne, adresowane do społeczności całej Wielkopolski. Sieć jest realizatorem projektów łączących wszystkich członków z całego województwa, LGD Dolina Samy ma zamiar zaangażować się w jej działania.

ROZDZIAŁ V

Spójność, komplementarność i synergia

5.1. Spójność LSR z innymi dokumentami planistycznymi

Tabela nr 17. Spójność celów LSR z innymi dokumentami planistycznymi.

Cel LSR	Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 r. Cele operacyjne	Strategia Rozwoju Powiatu Poznańskiego do 2030 r. Cele strategiczne
Rozwój atrakcyjności turystycznej obszaru	1.1. Zwiększenie innowacyjności i konkurencyjności gospodarki regionu 2.3. Rozwój kapitału społecznego i kulturowego regionu	Ochrona i kształtowanie walorów środowiska przyrodniczego oraz dziedzictwa kulturowego Powiatu Poznańskiego Rozwój edukacji, rynku pracy i wspieranie rozwoju gospodarczego powiatu poznańskiego
Poprawa jakości życia mieszkańców	2.3. Rozwój kapitału społecznego i kulturowego regionu	Ochrona i kształtowanie walorów środowiska przyrodniczego oraz dziedzictwa kulturowego Powiatu Poznańskiego
Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i kulturalnego obszaru	2.3 Rozwój kapitału społecznego i kulturowego regionu 3.2. Poprawa stanu oraz ochrona środowiska przyrodniczego Wielkopolski	Ochrona i kształtowanie walorów środowiska przyrodniczego oraz dziedzictwa kulturowego Powiatu Poznańskiego
Aktywizacja społeczna i walka z wykluczeniem	2.2. Przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniom	Poprawa zdrowia i zmniejszenie nierówności społecznych w zdrowiu oraz wzrost integracji społecznej mieszkańców powiatu poznańskiego. Rozwój edukacji, rynku pracy i wspieranie rozwoju gospodarczego powiatu poznańskiego

Źródło: opracowanie własne.

Wszystkie cele LSR są zgodne z częścią celów operacyjnych strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 r. LGD, ze względu na zjawisko suburbanizacji, zgodnie z dokonaną analizą obszaru i w wyniku przeprowadzonych konsultacji ma zamiar skoncentrować się na następujących obszarach:

- *rozwoju przedsiębiorczości opartej na lokalnych zasobach, poprzez budowanie marki turystycznej, wspieranie gospodarki wiejskiej i rozwijanie rynku usług*; Obszar dysponuje wieloma miejscami pracy, w tym w dużych zagranicznych koncernach. Intencją społeczności lokalnej i tym samym Partnerstwa, jest wsparcie „lokalności” w prowadzonej działalności, budowanie więzi poprzez dotowanie działalności usługowej, w tym rzemieślniczej. Jednocześnie wykorzystując istniejący potencjał, otwieranie się na turystę - wspieranie agroturystyki, gospodarstw edukacyjnych i tym samym chronienie wiejskiego charakteru obszaru, powracanie do korzeni i budowanie tożsamości. Jest to zgodne z celem operacyjnym 2.3 Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 r., „Rozwój kapitału społecznego i kulturowego regionu”. Samorząd województwa wskazuje, iż ważne jest wspieranie działań służących kształtowaniu postaw, wartości i zachowań na rzecz budowania wspólnoty, zaufania społecznego, kooperacji, kreatywności, innowacyjności, otwartości oraz komunikacji oraz wsparcie przemysłu czasu wolnego.

- *podnoszenie jakości życia mieszkańców poprzez inteligentny rozwój miejscowości, adekwatny do potrzeb, w tym poprawę dostępu do małej infrastruktury i wdrażanie koncepcji smart village.*

- *ochrona dziedzictwa przyrodniczego i kulturalnego obszaru.*

Obszar dysponuje bogactwem przyrodniczym który należy chronić, ale jednocześnie promować, by mieszkańcy mieli świadomość, jakimi zasobami dysponuje ich obszar. Jednocześnie powszechnie wiadomo, iż kultura może być elementem łączącym i integrującym, wciąż niedofinansowanym, dlatego Partnerstwo chce ten element wzmacniać, w tym aktywność kulturalną mieszkańców. Jest to zgodne z celem operacyjnym 2.3 Strategii Województwa Wielkopolskiego do 2030 r., „Rozwój kapitału społecznego i kulturowego regionu”. Samorząd województwa wskazuje, iż ważne jest wsparcie dla inicjatyw oddolnych, tworzenie miejsc integracji społecznej, tworzenie przestrzeni do poszukiwań i inspiracji. LSR w tym punkcie jest również zgodny z celem operacyjnym 3.2. Poprawa stanu oraz ochrona środowiska przyrodniczego Wielkopolski. Samorząd województwa zwraca uwagę na wagę rozwoju infrastruktury zielonej i błękitnej a także na przyrost trwałych powierzchni biologicznie czynnych

- *aktywizacja społeczna i walka z wykluczeniem*. Niezwykle ważne dla Partnerstwa jest budowanie więzi społecznych i wspólnoty, w tym zauważanie tych, którzy z racji swoich ograniczeń mogą być wykluczeni w dostępie do życia społeczno- gospodarczego. Pomoce w tych działaniach są organizacje pozarządowe, które przejmują na siebie walkę z wykluczeniem społecznym i wspierają jednostki publiczne. Stąd ważne jest wspieranie ich, kreowanie liderów lokalnych i przeciwdziałanie wypaleniu. Jest to zgodne z celem operacyjnym 2.2. Przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniom Strategii Województwa Wielkopolskiego do 2030 r. Samorząd województwa wskazuje, że istotne jest wsparcie w dostępie do usług i infrastruktury społecznej, rozwój usług środowiskowych oraz wspieranie podmiotów ekonomii społecznej i solidarnej. Nie można pominąć rozwoju infrastruktury kultury i towarzyszących temu rozwojowi usług

5.2. Wartość dodana podejścia Leader w realizacji LSR

Korzyści planowane do osiągnięcia dzięki realizacji LSR poprzez podejście Leader:

- **oddolność:** to mieszkańcy poprzez udział w konsultacjach nadali kształt Lokalnej Strategii Rozwoju. To mieszkańcy wstępując do LGD, mogą zostać członkami Rady i mieć realny wpływ na kryteria i sposób wyboru operacji, jak i uczestniczyć w samym procesie wyboru.
- **terytorialność:** planowania działania są kierowane do całego obszaru, mieszkańcy każdej gminy mogą korzystać ze wsparcia. Dodatkowo premiowanie projektów partnerskich przyczynia się do sieciowania i poznawania zasobów całego obszaru. Dla LGD ważne jest budowanie wspólnoty mieszkańców obszaru a nie poszczególnych gmin.
- **zintegrowanie:** dzięki możliwości rozwiązywania zidentyfikowanych problemów obszaru z różnych środków, przedsięwzięcia mogą być względem siebie komplementarne lub wykazywać synergię. Jednocześnie angażuje się różne podmioty, różne grupy interesów, dbając o równowagę w celu skutecznego wdrażania;
- **różnorodność metod** – podejście Leader pozwala wybrać LGD najbardziej adekwatne formy wdrażania projektów: od konkursów, operacji grantowych, po projekty własne i animację LGD. Możliwość udziału LGD na zasadzie beneficjenta, zapewnia na skuteczniejszą animację obszaru.
- **sieciowanie** – podejście Leader zapewnia sieciowanie podmiotów, wynika to wprost z dotychczasowego doświadczenia LGD: część osób i podmiotów związanych z LGD poprzez bycie jej członkiem lub beneficjentem, nie miałyby okazji spotkać innych i podjąć współpracę, gdyby nie platforma, jaką jest LGD.
- **wyrównywanie szans i wymiana wiedzy** – LGD nie pełni tylko roli grantodawcy, jest również animatorem, inicjuje wymianę wiedzy i doświadczeń, udziela informacji o zasobach obszaru, co wyrównuje szanse poszczególnych społeczności w dostępie do wiedzy i informacji.

5.3. Uzasadnienie doboru zakresów wsparcia

Tabela nr 18. Uzasadnienie doboru zakresów wsparcia.

Wybrane zakresy wsparcia	Fundusz	Uzasadnienie
Rozwój przedsiębiorczości, w tym rozwój biogospodarki lub zielonej gospodarki	EFROW	Rozwój gospodarczy to podstawowa cecha Leadera. W wyniku konsultacji wskazano, zadaniem LGD powinno być wsparcie małych lokalnych biznesów, poprawa dostępu do usług, wsparcie rzemieślników i tych przedsiębiorstw, które są związane ze zdiagnozowanymi zasobami przyrodniczymi i rekreacyjnymi.
Rozwój pozarolniczych funkcji gospodarstw rolnych	EFROW	Na obszarze LGD zdiagnozowano istniejące gospodarstwa agroturystyczne, na konsultacjach wskazano konieczność zwiększania oferty rekreacyjnej wykorzystującej istniejące zasoby.
Przygotowanie koncepcji inteligentnej wsi	EFROW	LGD poszukuje innowacyjnych sposobów animacji społeczności lokalnej i rozwiązywania problemów. Wybranie tej koncepcji pozwala na diagnozę z wykorzystaniem metod partycypacyjnych, co zwiększa zaangażowanie mieszkańców.
Poprawa dostępu do małej infrastruktury publicznej	EFROW	Mała infrastruktura publiczna jest dostępna dla wszystkich mieszkańców, bezpośrednio odczuwają skutki realizacji tej operacji.
Kultura	EFRR	Obszar ma bogate zasoby kulturalne, w tym związane z folklorem, które należy wspierać. Będą one też pomocne w rozwijaniu bazy rekreacyjnej.
Adaptacja do zmian klimatu	EFRR	Świat zmaga się ze zmianami klimatu. LGD odpowiada na te zmiany w mikroskali, odpowiadając również na oczekiwania mieszkańców w zakresie zwiększania terenów zielonych, takich jak parki, skwery, ogrody kieszonkowe.
Poprawa dostępu i jakości usług społecznych, w tym usług opiekuńczych i asystenckich oraz dostosowanie ich do potrzeb odbiorców, szkolenie kadr oraz opiekunów nieformalnych	EFS+	Na obszarze LGD sprawnie działają organizacje pozarządowe wspierające osoby niepełnosprawne, które wskazują na ciągły niedobór metod i środków na tego typu działania. Ważne jest również podnoszenie kompetencji kadr zajmujących się tym obszarem.
Zwiększenie dostępu i jakości usług mieszkalnictwa wspomaganego i chronionego oraz dostosowanie mieszkań do potrzeb osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	EFS+	Podejmowane będą działania mające na celu wsparcie związane z tworzeniem i funkcjonowaniem mieszkań ze wsparciem. Na obszarze były już podejmowane takie inicjatywy i w trakcie konsultacji ustalono, iż jest bardzo duże zapotrzebowanie na tego typu wsparcie osobom zagrożonym wykluczeniem.
Integracja społeczna osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym	EFS+	Jako grupę w niekorzystnej sytuacji wskazano na obszarze osoby z niepełnosprawnościami i ich opiekunów. Wybrany zakres pozwoli na tworzenie i wspieranie miejsc integracji społecznej, tworzenie inicjatyw sąsiedzkich. Budowanie więzi jest istotą Leadera.

Źródło: opracowanie własne.

5.4. Uzasadnienie przyjętego sposobu wdrażania LSR.

LGD zdecydowała się na różnorodność form wdrażania, co pozwala dobrać wysokość i warunki dofinansowania w zależności od rodzaju beneficjenta i planowanych rezultatów.

- w ramach PS WPR - duże projekty, projekty w partnerstwie, przygotowanie koncepcji inteligentnej wsi, jako projekt grantowy i operacja własna LGD. Projekt partnerski będzie realizowany przez organizacje pozarządowe w zakresie budowania marki obszaru. Łączenie podmiotów i tworzenie wspólnego projektu jest w turystyce ważnym elementem, a możliwość realizacji projektu z partnerem zagranicznym, pozwoli poszerzyć wiedzę i ofertę. Projekt własny będzie realizowany przez LGD, jako podmiot, który jako jedyny na obszarze może objąć swoimi działaniami mieszkańców wszystkich gmin.
- w ramach FEW - duże projekty oraz projekty partnerskie, które będą dotyczyły aktywizacji społecznej osób zagrożonych wykluczeniem, w tym seniorów i młodzieży. Poprzez realizację takiej formy wdrażania, LGD jest w bezpośrednim kontakcie z beneficjentami, może ich wspierać w realizacji, sieciowaniu i promowaniu bezpośrednich efektów działań.

5.5 Cele i przedsięwzięcia LSR są zgodne z następującymi celami programów, z których finansowana będzie LSR:

Cele szczegółowe EFS+

- a) Zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług, w tym usług, które wspierają dostęp
- b) promowanie integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób najbardziej potrzebujących i dzieci;

Cele szczegółowe EFRR i Funduszu Spójności:

- a) bardziej przyjazna dla środowiska, niskoemisyjna i przechodząca w kierunku gospodarki zeroemisyjnej oraz odporna Europa dzięki promowaniu czystej i sprawiedliwej transformacji energetycznej, zielonych i niebieskich inwestycji, gospodarki o obiegu zamkniętym, łagodzenia zmian klimatu i przystosowania się do nich, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem, oraz zrównoważonej mobilności miejskiej.
- b) Europa bliższa obywatelom dzięki wspieraniu zrównoważonego i zintegrowanego rozwoju wszystkich rodzajów terytoriów oraz inicjatyw lokalnych.
- c) Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych.

Cele szczegółowe EFRROW:

- a) poprawa konkurencyjności rolnictwa;
- b) zapewnienie zrównoważonego zarządzania zasobami naturalnymi oraz skutecznego wdrażania działań na rzecz przeciwdziałania zmianom klimatu;
- c) osiągnięcie zrównoważonego rozwoju terytorialnego obszarów wiejskich w całej UE, w tym tworzenie i utrzymanie miejsc pracy.

Komplementarność ze strategią ZIT – strategia ZIT Poznań jest w trakcie opracowywania.

5.6 Komplementarność i synergia.

Wszystkie przedsięwzięcia LSR wykazują wobec siebie spójność lub synergię, żadne z przedsięwzięć nie pozostaje bez związku z celami LSR.

W ramach pierwszego celu zaplanowano 3 przedsięwzięcia. Każde z nich wpisuje się z zakres budowania marki turystycznej na obszarze, poprzez pozarolniczą działalność związaną z usługami turystycznymi, tworzenie lub rozwój istniejących gospodarstw agroturystycznych lub zagród edukacyjnych a siecować i podnosić kompetencje w tym zakresie będą organizacje pozarządowe działające partnerstwie, które skupią się na miękkich aspektach promowania turystyki i zasobów obszaru.

W ramach celu drugiego przedsięwzięcia skupiają się wokół podnoszenia jakości życia mieszkańców obszaru poprzez zwiększenie dostępu do infrastruktury, w tym łączącej, poprawę dostępu do usług osobistych, przygotowanie koncepcji Smart Village, która pozwoli zaplanować nowoczesny rozwój obszaru LGD i ostatecznie wsparcie aktywnych mieszkańców, którzy są liderami zmian na obszarze, co przekłada się na podnoszenie jakości życia.

W ramach celu trzeciego zaplanowano dwa przedsięwzięcia, które przyczynią się do ochrony dziedzictwa kulturowego i środowiska obszaru, wpierając wyróżniający się w Wielkopolsce folklor szamotulski a także poprawiając otoczenie poprzez zwiększenie obszarów zielonych i dróg rowerowych, które mogą być zarówno elementem komunikacji, jak i rekreacji. Oba przedsięwzięcia są powiązane z podnoszeniem jakości życia, jak i oddziałują na walory turystyczne, podnosząc atrakcyjność obszaru. Ścieżki rowerowe, infrastruktura kultury oraz tereny zielone są ważnym elementem zarówno dla mieszkańców, jak i turystów.

W ramach celu czwartego zaplanowano dwa przedsięwzięcia, które bezpośrednio wpływają na podniesienie jakości życia określonych grup: osób z niepełnosprawnościami i ich opiekunów, młodzieży oraz osób starszych - grup znajdujących w niekorzystnej sytuacji. Jest to uzupełnienie przedsięwzięć z celu 2, gdzie podnoszona jest ogólna jakość życia.

ROZDZIAŁ VI

Cele i wskaźniki

6.1. Opis celów i przedsięwzięć LSR.

CEL I. ROZWÓJ ATRAKCYJNOŚCI TURYSTYCZNEJ OBSZARU

Opis: w wyniku dokonanej analizy zasobów i potencjału obszaru, a także w toku konsultacji, zidentyfikowano obszar jako atrakcyjny turystycznie, bogaty w zasoby przyrodnicze, jak jeziora i kulturowe (folklor). Planuje się rozwijać potencjał turystyczny dwutorowo: wspierając działalność gospodarczą w zakresie usług okołoturystycznych, jak również powstawanie i rozwój gospodarstw agroturystycznych i zagród edukacyjnych oraz włączając działalność organizacji pozarządowych w kreowanie poprzez projekty partnerskie marki turystycznej.

Przedsięwzięcie

Rozwój branży turystycznej

Opis i sposób realizacji z uzasadnieniem

Przedsięwzięcie realizowane w ramach zakresu "Rozwój przedsiębiorczości, w tym rozwój biogospodarki lub zielonej gospodarki poprzez podejmowanie pozarolniczej działalności gospodarczej przez osoby fizyczne, rozwijanie pozarolniczej działalności gospodarczej" PS WPR. Potencjalni beneficjenci to osoby fizyczne lub osoby prowadzące działalność gospodarczą. Wsparciem zostaną objęte projekty dotyczące podejmowania lub rozwijania działalności gospodarczej, która związana będzie ze zwiększeniem atrakcyjności turystycznej obszaru jak np.: wypożyczalnie rowerów, sprzętu wodnego, tworzenie pól namiotowych i campingowych, animacja czasu wolnego.

LGD w ramach tego przedsięwzięcia, zgodnie z wnioskami z konsultacji z przedsiębiorcami, będzie wspierał tych, którzy uatrakcyjniają obszar dla potencjalnych turystów, takie jak wypożyczalnie sprzętu turystycznego, usługi gastronomiczne i hotelarskie, animacje i warsztaty a także wyroby rzemieślnicze atrakcyjne dla turysty, jak wyroby cukiernicze i rękodzieło, itp. Rzemieślnik to osoba która we własnym imieniu i na własny rachunek, z udziałem pracy własnej wykonuje działalność gospodarczą, mając dowód kwalifikacji zawodowych.

Beneficjenci: osoby fizyczne, osoby prowadzące działalność gospodarczą.

Grupy docelowe: mieszkańcy i turyści.

Wskaźnik produktu

liczba operacji polegające na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa

liczba operacji polegająca na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa

Wskaźnik rezultatu R.37 Wzrost gospodarczy i zatrudnienie na obszarach wiejskich: nowe miejsca pracy objęte wsparciem w ramach projektów WPR

Przedsięwzięcie	Wsparcie pozarolniczej działalności gospodarczej turystycznej i rekreacyjnej:
<p>Opis i sposób realizacji z uzasadnieniem</p>	<p>Przedsięwzięcie realizowane w formie konkursu na podejmowanie i rozwijanie pozarolniczej działalności gospodarczej przez rolników z zakresu PS WPR Rozwój pozarolniczych funkcji małych gospodarstw rolnych w szczególności w zakresie tworzenia lub rozwijania: a. gospodarstw agroturystycznych, b. zagród edukacyjnych, c. gospodarstw opiekuńczych.</p> <p>Oczekuje się powstawania i rozwoju istniejących gospodarstw agroturystycznych i zagród edukacyjnych. W związku z zatraceniem wiejskiego charakteru przez część obszaru, LGD chce wesprzeć tych rolników, którzy nastawiają się na dywersyfikację źródeł dochodu, a dodatkowo podnoszą wiedzę społeczności lokalnej z tematyki wiejskiej.</p> <p>Beneficjenci: rolnicy</p> <p>Grupy docelowe: mieszkańcy i turyści</p> <p>Wskaźnik produktu: Liczba operacji polegających na utworzeniu działalności pozarolniczej Liczba operacji polegających na rozwinięciu działalności pozarolniczej</p> <p>Wskaźnik rezultatu: R.39 Rozwój gospodarki wiejskiej: liczba przedsiębiorców rolnych, w tym przedsiębiorstw zajmujących się biogospodarką, rozwiniętych dzięki wsparciu w ramach WPR</p>
Przedsięwzięcie	Marka turystyczna - projekty w partnerstwie
<p>Opis i sposób realizacji z uzasadnieniem</p>	<p>Przedsięwzięcie realizowane w formie konkursu z zakresu "Kształtowanie świadomości obywatelskiej o znaczeniu zrównoważonego rolnictwa, gospodarki rolno - spożywczej, zielonej gospodarki, biogospodarki, wsparcia rozwoju wiedzy i umiejętności w zakresie innowacyjności, cyfryzacji lub przedsiębiorczości, a także wzmacnianie programów edukacji liderów życia publicznego i społecznego, z wyłączeniem inwestycji infrastrukturalnych" PS WPR</p> <p>Projekty realizowane w partnerstwie przez organizacje pozarządowe, w zakresie ponoszenia wiedzy o dziedzictwie przyrodniczym i kulturowym obszaru, w celu promocji turystyki na obszarze. W ramach przedsięwzięcia będzie można uzyskać dofinansowanie projektów obejmujących wymianę wiedzy i doświadczeń, szkolenia, wizyty studyjne, tworzenie materiałów edukacyjnych i informacyjnych, w tym również w ramach projektów międzynarodowych.</p> <p>Beneficjenci: organizacje pozarządowe</p> <p>Grupy docelowe: przedstawiciele branży turystycznej, mieszkańcy i turyści</p> <p>Wskaźnik produktu: Liczba operacji realizowanych w partnerstwie</p> <p>Wskaźnik rezultatu: R.1 PR Poprawa realizacji celów dzięki wiedzy i innowacjom: liczba osób korzystających z doradztwa, szkoleń, wymiany wiedzy lub biorących udział w grupach operacyjnych europejskiego partnerstwa innowacyjnego (EPI) wspieranych w ramach WPR, by zwiększyć zrównoważoną efektywność gospodarczą, społeczną środowiskową, klimatyczną i w zakresie gospodarowania zasobami</p>

CEL II. POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW

Opis: w toku konsultacji mieszkańcy zwracali uwagę na potrzebę poprawy jakości życia. Problemem jest ograniczony dostęp do usług, problemy komunikacyjne, brak infrastruktury łączącej obszar. Planuje się poprawić jakość życia mieszkańców poprzez dofinansowanie usługowej działalności gospodarczej w zakresie usług osobistych i włączającej infrastruktury publicznej (ścieżek rowerowych). Innowacyjnym rozwiązaniem na obszarze będzie przygotowanie koncepcji Smart Village, a wykazane w nich rozwiązania będą mogły być w części realizowane ze środków LSR. LGD w ramach projektów własnych zaangażuje się w animowanie społeczności lokalnej.

Przedsięwzięcie

Poprawa dostępu do małej infrastruktury publicznej

Opis i sposób realizacji z uzasadnieniem

Przedsięwzięcie realizowane w ramach zakresu Poprawa dostępu do małej infrastruktury publicznej PS WPR.

Przedsięwzięcie realizowane w formie konkursu dla gmin członkowskich. Ich zadaniem jest zapewnianie odpowiednich warunków rozwoju mieszkańcom. Premiowane będą miejsca wspólnej rekreacji, a także inwestycje łączące obszary i zawarte w koncepcjach Smart Village. Dostęp do infrastruktury jest elementem często pojawiającym się w konsultacjach społecznych.

Beneficjenci: gminy członkowskie

Grupy docelowe: mieszkańcy obszaru

Wskaźnik produktu:

Liczba operacji poprawiających dostęp do infrastruktury publicznej

Wskaźnik rezultatu:

R.41 Łączenie obszarów wiejskich w Europie: odsetek ludności wiejskiej korzystającej z lepszego dostępu do usług i infrastruktury dzięki wsparciu z WPR

Przedsięwzięcie

Przygotowanie koncepcji SV

Opis i sposób realizacji z uzasadnieniem

Przedsięwzięcie realizowane w ramach zakresu przygotowanie koncepcji inteligentnej wsi PS WPR.

Przedsięwzięcie realizowane w formie projektu grantowego, mające na celu innowacyjne planowanie rozwoju obszarów wiejskich. Obszar LGD nie uczestniczył we wdrażaniu strategii rozwoju lokalnego w latach 2014-2020. Praca ze społecznością nad koncepcjami pozwoli na nowo spojrzeć na problemy i potrzeby poszczególnych sołectw i wyzwoli kreatywność mieszkańców, jak uważa zespół ds. LSR.

Beneficjenci: sołectwa i organizacje pozarządowe

Grupy docelowe: mieszkańcy sołectw

Wskaźnik produktu:

Liczba konkursów grantowych dotyczących smart village

Wskaźnik rezultatu:

R.40 Inteligentna przemiana gospodarki wiejskiej: liczba wspieranych strategii inteligentnych wsi

Przedsięwzięcie		Poprawa dostępu do usług osobistych
<p>Opis i sposób realizacji z uzasadnieniem</p>	<p>Przedsięwzięcie realizowane w ramach zakresu Rozwój przedsiębiorczości, w tym rozwój biogospodarki lub zielonej gospodarki, w formie konkursu na podejmowanie i rozwijanie pozarolniczej działalności gospodarczej PS WPR.</p> <p>Przedsięwzięcie zaplanowano w celu związanym z podnoszeniem jakości życia mieszkańców. Usługi to sektor działalności gospodarczej o charakterze nieprodukcyjnym, którego celem jest zaspokajanie materialnych i niematerialnych potrzeb mieszkańców. Z przeprowadzonych konsultacji społecznych wynika, iż szczególnym wsparciem powinny zostać objęte usługi osobiste, gdzie użytkownik usługi sam jest obiektem jako osoba fizyczna i świadczone są bezpośrednio, w szczególności usługi rekreacyjne: lecznicze, higieniczno-estetyczne, sportowe, rekreacyjne.</p> <p>Beneficjenci: osoby fizyczne i prawne prowadzące działalność gospodarczą</p> <p>Grupy docelowe: mieszkańcy obszaru</p> <p>Wskaźnik produktu: Liczba operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa usługowego Liczba operacji polegających na rozwinięciu istniejącego przedsiębiorstwa usługowego</p> <p>Wskaźnik rezultatu: R.37 Wzrost gospodarczy i zatrudnienie na obszarach wiejskich: nowe miejsca pracy objęte wsparciem w ramach projektów WPR</p>	
Przedsięwzięcie		Aktywni mieszkańcy LGD
<p>Opis i sposób realizacji z uzasadnieniem</p>	<p>Przedsięwzięcie realizowane w ramach zakresu Kształtowanie świadomości obywatelskiej o znaczeniu zrównoważonego rolnictwa, gospodarki rolno - spożywczej, zielonej gospodarki, biogospodarki, wsparcia rozwoju wiedzy i umiejętności w zakresie innowacyjności, cyfryzacji lub przedsiębiorczości, a także wzmocnianie programów edukacji liderów życia publicznego i społecznego, z wyłączeniem inwestycji infrastrukturalnych PS WPR</p> <p>Przedsięwzięcie realizowane w formie operacji własnej LGD. Obszar LGD nie uczestniczył we wdrażaniu strategii rozwoju lokalnego w latach 2014-2020 i w celu sprawnego wdrażania LSR i pobudzania rozwoju społeczności, zgodnie z wnioskami płynącymi z przeprowadzonych ankiet wśród mieszkańców, LGD będzie pełniło rolę animatora lokalnej społeczności i wsparcia liderów, poprzez organizację przedsięwzięć sieciujących, aktywizujących, podnoszenie kompetencji i wyjazdy studyjne.</p> <p>Jako grupę w niekorzystnej sytuacji zdiagnozowano osoby z niepełnosprawnościami i ich opiekunów. W ramach tego przedsięwzięcia LGD planuje szczególnie skierować swoje działania aktywizujące do tej grupy, by bardziej integrować ją ze społecznością lokalną, by mogły podnosić swoje kompetencje w zakresie rozwoju obszaru, działań klimatycznych, gospodarczych. Udział zarówno zdiagnozowanej grupy, jak i członków LGD i aktywnych mieszkańców obszaru, ma przyczynić się do podniesienia poziomu wiedzy, budowania relacji, zaufania i zrozumienia. Rodzi to szansę na włączenie się przedstawicieli grupy w niekorzystnej sytuacji w działalność innych organizacji społecznych niż tych, które działają tylko w obszarze niepełnosprawności. Wspólne działania pomogą przełamywać bariery, budować zrozumienie i zaufanie na rzecz wspólnych działań dla społeczności lokalnej.</p> <p>Beneficjenci: LGD</p> <p>Grupy docelowe: mieszkańcy obszaru</p> <p>Wskaźnik produktu: Liczba operacji własnych LGD</p> <p>Wskaźnik rezultatu: R.1 PR Poprawa realizacji celów dzięki wiedzy i innowacjom: liczba osób korzystających z doradztwa, szkoleń, wymiany wiedzy lub biorących udział w grupach operacyjnych europejskiego partnerstwa innowacyjnego (EPI) wspieranych w ramach WPR, by zwiększyć zrównoważoną efektywność gospodarczą, społeczną, środowiskową, klimatyczną i w zakresie gospodarowania zasobami</p>	

CEL III. OCHRONA DZIEDZICTWA KULTURALNEGO I ŚRODOWISKA OBSZARU

Opis: planuje się podjęcie dwutorowych działań: w kulturę, premiując działania łączące w sobie kompetenty infrastrukturalne i tzw. miękkie, nawiązujące szczególnie do dziedzictwa wiejskiego (folklor szamotulski, tarnowski), jak i umiejscawiające kulturę jak najbliżej mieszkańca, poza centrami gmin; w zieloną infrastrukturę, w dbałość o istniejące tereny zielone, jak i kreujące nowe enklawy przyrody na obszarze.

Przedsięwzięcie

Rozwój dziedzictwa kulturalnego

Opis i sposób realizacji z uzasadnieniem

Przedsięwzięcie realizowane w ramach Działania FEWP.08.01 Wspieranie rozwoju programowanego w Lokalnych Strategiach Rozwoju (RLKS), Priorytet FEWP.08 Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (EFRR)

Przedsięwzięcie realizowane w formie konkursu dla jsfp, w tym ośrodków kultury i bibliotek oraz organizacji pozarządowych. Szamotuły oraz Tarnowo Podgórne są znane z folkloru, na obszarze działają zespoły folklorystyczne i inne zespoły muzyczne. Mieszkańcy w konsultacjach społecznych zgłaszali potrzebę organizacji działań kulturalnych również poza centrami gmin, wykorzystując do tego potencjał świetlic wiejskich.

Beneficjenci: jednostki sektora finansów publicznych, w tym ośrodki kultury i biblioteki, organizacje pozarządowe.

Grupy docelowe: mieszkańcy obszaru, turyści

Wskaźnik produktu:

Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem

Liczba zrealizowanych wydarzeń kulturalnych

Wskaźnik rezultatu:

Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem

Przedsięwzięcie

Działania w zakresie przystosowania do zmian klimatu

Opis i sposób realizacji z uzasadnieniem

Przedsięwzięcie realizowane w ramach Działania FEWP.08.01 Wspieranie rozwoju programowanego w Lokalnych Strategiach Rozwoju (RLKS), Priorytet FEWP.08 Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (EFRR) Przedsięwzięcie realizowane w formie konkursu dla jsfp. Zwiększa się świadomość ekologiczna mieszkańców - tematy klimatu i ekologii były podnoszone w każdej gminie członkowskiej podczas konsultacji. Mieszkańcy oczekują od samorządów zwiększania stref zieleni, większej ilości zielonej infrastruktury, oszczędzania wody i energii w budynkach użyteczności publicznej oraz planowania inwestycji z poszanowaniem przyrody.

Beneficjenci: gminy członkowskie

Grupy docelowe: mieszkańcy obszaru i turyści

Wskaźnik produktu: RCO026 Zielona infrastruktura wybudowana lub zmodernizowana w celu przystosowania do zmian klimatu

Wskaźnik rezultatu:

RCR095 Ludność mająca dostęp do nowej lub udoskonalonej zielonej infrastruktury.

CEL IV. AKTYWIZACJA SPOŁECZNA I WALKA Z WYKLUCZENIEM

Opis: cel obejmuje dwa przedsięwzięcia, w którym jedno skupia się na usługach społecznych, w tym dostępie do mieszkań wspomaganych i chronionych z nastawieniem na osoby z niepełnosprawnościami i ich rodzinach, a drugie będzie koncentrowało się na działaniach aktywizujących dla dwóch grup: młodzieży i seniorów.

Przedsięwzięcie

Poprawa dostępu do usług społecznych

Opis i sposób realizacji z uzasadnieniem

Przedsięwzięcie realizowane w ramach Działania FEWP.08.01 Wspieranie rozwoju programowanego w Lokalnych Strategiach Rozwoju (RLKS), Priorytet FEWP.09 Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (EFS+), Działanie FEWP.09.04 Usługi społeczne i zdrowotne w ramach rozwoju lokalnego:

Operacja realizowana w formie konkursowej, adresowana do organizacji pozarządowych, przedsiębiorstw społecznych i podmiotów publicznych.

Zgodnie z konsultacjami wsparcie zostanie udzielone przede wszystkim na podnoszenie kompetencji kadr i opiekunów pracujących z osobami z niepełnosprawnościami, na usługi opiekuńcze i asystenckie a także mieszkalnictwo wspomagane i chronione.

Beneficjenci: organizacje pozarządowe, przedsiębiorstwa społeczne i podmioty publiczne.

Grupy docelowe: osoby niepełnosprawne i ich opiekunowie

Wskaźnik produktu: WLWK-PLKLCO02 Liczba osób objętych usługami świadczonymi w społeczności lokalnej w programie

Wskaźnik rezultatu:
WLWK-PLKLCR02 Liczba utworzonych miejsc świadczenia usług w społeczności lokalnej

Przedsięwzięcie

Aktywizacja społeczna osób zagrożonych wykluczeniem, w tym seniorów i młodzieży

Opis i sposób realizacji z uzasadnieniem

Przedsięwzięcie realizowane w ramach Działania FEWP.08.01 Wspieranie rozwoju programowanego w Lokalnych Strategiach Rozwoju (RLKS), Priorytet FEWP.09 Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (EFS+), Działanie FEWP.09.05 Aktywizacja społeczna osób najbardziej zagrożonych wykluczeniem społecznym, budowanie lokalnego potencjału społeczeństwa obywatelskiego i zarządzanie strategią LSR

Projekt grantowy w którym realizowane będą operacje z zakresu wsparcia przede wszystkim osób starszych i młodzieży, poprzez tworzenie, wspieranie i rozwijanie miejsc przyjaznych integracji w/w grup wewnątrz, jak i ze społecznością lokalną. Wsparcie będą mogły otrzymać ngo, jeżeli ich cele statutowe będą wpisywały się we wskazane przedsięwzięcie, kluby seniora, kluby młodzieżowe i świetlice, na których zorganizowane zostaną wspólne przestrzenie do „bycia razem” i kreatywnego spędzania czasu wolnego.

Beneficjenci: organizacje społeczne

Grupy docelowe: osoby starsze, młodzież i pozostali mieszkańcy obszaru zagrożeni wykluczeniem

Warunki wsparcia finansowego zostaną dookreślone na poziomie regulaminu naboru.

Wskaźnik produktu: PROG-FEW4l-P1 Liczba inicjatyw w zakresie aktywizacji społeczności na rzecz rozwoju lokalnego

Wskaźnik rezultatu: PROG-FEW4l-R1 Liczba gmin, które zostały objęte inicjatywą w zakresie aktywizacji społeczności na rzecz rozwoju lokalnego

Wartość wskaźników oraz harmonogram ich osiągnięcia, zostały określone w załączniku nr 2 do LSR.

Warunki finansowe, w tym forma i intensywność wsparcia, ew. dookreślenie kwoty pomocy minimalnej lub maksymalnej, zostaną wskazane na etapie ogłoszenia o naborze wniosków, uwzględniając zasady obowiązujące dla poszczególnych EFSI, a także poziom osiągnięcia wskaźników określonych w Planie działania.

6.2. Innowacja w LSR

Przez innowacyjność rozumie się zmianę mającą na celu wdrożenie nowego na obszarze objętym LSR lub znacząco udoskonalonego produktu, usługi, procesu, organizacji lub nowego sposobu wykorzystania lub zmobilizowania istniejących lokalnych zasobów przyrodniczych, historycznych, kulturowych czy społecznych (kontekst lokalny).

Przeprowadzone konsultacje społeczne (w tym konsultacje z przedsiębiorcami), ankiety, warsztaty wskazały, że na obszarze LGD pomimo znacznej liczby podmiotów działających w branży usługowej, w tym w branży turystycznej potencjalnemu odbiorcy trudno jest znaleźć lokalny produkt, czy usługę szukając informacji w internecie (na konsultacjach wskazano, że często klienci trafiają „z polecenia”, natomiast brakuje rozwiązań cyfrowych).

Już w 2004 r. M. Lubański wyróżnił cztery podstawowe kryteria społeczeństwa informacyjnego:¹

- kryterium technologiczne – wytwarzanie nowej technologii, obejmujące takie obszary społeczeństwa jak: praca, administracja, rozrywka, konsumpcja, zdrowie, kultura, komunikacja;
- kryterium przestrzenne (terytorialne) – zajmuje się masowym rozpowszechnieniem oraz dystrybucją technologii informacyjnych w przestrzeni, jak również przełamywaniem barier między społecznościami;
- kryterium kulturowe – następują zmiany w społeczeństwie informacyjnym związane z rozwojem technologii informacyjnych, które obejmują mechanizmy masowego komunikowania się, nauczania i wychowywania;
- kryterium ekonomiczne – obejmuje badanie i wydzielanie sektora informacyjnego w gospodarce.

Kryteria te zostały wskazane w rozdziale „Społeczeństwo informacyjne jako determinanta rozwoju innowacyjności” w opracowaniu „Innowacje w rozwoju turystyki” przygotowanym przez Szkołę Główną Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie Wydział Nauk Ekonomicznych, Katedra Ekonomiki Edukacji, Komunikowania i Doradztwa oraz Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego im. Jadwigi Dziubińskiej w Gołdtkowie z 2013 r.

Jednocześnie aktualne opracowania nadal wskazują na konieczność rozwoju cyfryzacji.

Raport Komisji Europejskiej – wyniki Indeksu gospodarki cyfrowej i społeczeństwa cyfrowego - DESI 2022 wskazuje, że technologie cyfrowe nadal zyskują na popularności wśród polskich przedsiębiorstw – 19% korzysta z rozwiązań w chmurze, a 32% angażuje się w elektroniczną wymianę informacji (UE: 38%). Istnieje jednak nadal luka, którą należy zlikwidować do 2030 r., aby osiągnąć cel Cyfrowej Dekady w zakresie chmury obliczeniowej, dużych zbiorów danych i sztucznej inteligencji (AI). Obecne wykorzystanie tych technologii waha się od 3% do 19% w porównaniu z unijnym celem 75% do 2030 r. Ważne jest, aby zwiększyć wysiłki polskich przedsiębiorstw na rzecz dalszej cyfryzacji i ich potencjał w tym obszarze, ponieważ jedynie 40% osiąga co najmniej podstawowy poziom wykorzystania technologii cyfrowych (średnia UE: 55%).²

Z kolei raport magazynu brands.it, pokazuje, że pandemia dała impuls do rozwoju branży travel w stronę innowacyjnych rozwiązań, eko-trendów i lokalnych społeczności. W raporcie wskazano, że digitalizacja czy wirtualna rzeczywistość to już teraźniejszość i że w branży turystycznej debiutują coraz bardziej zaawansowane aplikacje i e-platformy, zmieniające sposób w jaki zwiedzamy dalszy i bliższy świat. Nadchodzi czas turystyki innowacyjnej, zrównoważonej i ekologicznej. Potrzeba personalizacji oferty, automatyzacji procesów, a przy tym gwarancji bezpieczeństwa oraz autonomii, to także elementy kształtujące post-pandemiczną turystykę.³

1 M. Lubański: Społeczeństwo informacyjne a cywilizacja informatyczna [w:] Dylematy cywilizacji informatycznej. Red. naukowa A. Siewczyk, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 2004, s. 20.

2 Indeks gospodarki cyfrowej i społeczeństwa cyfrowego (DESI) na 2022 r. Polska.

3 <https://magazyn.brandsit.pl/top-10-innowacji-w-turystyce-te-rozwiazania-pokochaja-turysci/>

Biorąc pod uwagę powyższe aspekty i analizy oraz przeprowadzone konsultacje, innowacje w ramach Lokalnej Strategii Rozwoju związane będą z umacnianiem i upowszechnianiem działań zawierających element cyfrowy, który zostanie wdrożony w następujących celach i przedsięwzięciach:

- 1. Cel szczegółowy:** Rozwój atrakcyjności turystycznej obszaru, Źródło finansowania – EFRROW, przedsięwzięcie: Rozwój branży turystycznej
- 2. Cel szczegółowy:** Poprawa jakości życia mieszkańców, Źródło finansowania – EFRROW, przedsięwzięcie: Poprawa dostępu do usług.

LGD będzie premiowało stosowania innowacyjnych rozwiązań cyfrowych w ramach operacji realizowanych w ramach LSR w ww. celach i przedsięwzięciach.

Metody wdrożenia zdefiniowanych innowacji i ich oczekiwanego wpływu na rozwój obszaru:

LGD opracowała lokalne kryteria wyboru operacji, według których wybierane będą operacje. Wśród kryteriów dodatkowymi punktami będą premiowane operacje, które zastosują innowacyjne cyfrowe rozwiązania w kontekście obszarowym, tj. zapewniające rozwój nowych metod, narzędzi, nowego podejścia i udoskonalenie już istniejących, które będą miały realny wpływ na rozwój obszaru LSR (tj. np. wdrożenie nowych aplikacji, systemu rezerwacji, strona internetowa, etc.).

LGD będzie animowało do wdrożenia ww. innowacji poprzez organizację szkoleń przed naborem wniosków w zakresie wskazanej innowacyjności oraz udzielaniem bezpłatnego doradztwa w ww. zakresie.

6.3 Przedsięwzięcia dedykowane ludziom młodym i seniorom.

Dla powyższej grupy zaplanowano przedsięwzięcie Aktywizacja społeczna osób zagrożonych wykluczeniem, w tym seniorów i młodzieży, które finansowane będzie ze środków EFS+. Utworzone lub wsparte zostaną miejsca przyjaznej integracji, zarówno grup rówieśniczych, jak i ze społecznością lokalną. Dotacje przeznaczone będą dla klubów seniora, klubów młodzieżowych, świetlic wiejskich i środowiskowych.

6.4 Przedsięwzięcia dedykowane osobom ze zdiagnozowanych grup w niekorzystnej sytuacji, tj. osobom z niepełnosprawnościami i ich opiekunom.

Dla powyższej grupy zaplanowano przedsięwzięcie Aktywni mieszkańcy LGD, finansowane z PS WPR. W ramach operacji własnej LGD zapewni udział przedstawicieli grupy w działaniach aktywizujących, podnoszących wiedzę i kompetencje w dziedzinach klimatycznych, środowiskowych, gospodarczych i społecznych. Szczególnie istotne jest połączenie uczestnictwa osób z niepełnosprawnościami i ich opiekunów, z osobami sprawnymi, tak by powstała platforma porozumienia i koalicja na rzecz rozwoju lokalnego. Często obserwuje się, że wskazana grupa zrzesza się wokół tematyki związanej z niepełnosprawnościami. Poprzez to działania zachęca się ich do pełnoprawnego udziału w działaniach na rzecz społeczności lokalnej.

Kolejne przedsięwzięcie dedykowane w/w grupie to Poprawa dostępu do usług społecznych, finansowane ze środków EFS+. Wsparcie zostanie udzielone przede wszystkim na podnoszenie kompetencji kadr i opiekunów pracujących z osobami z niepełnosprawnościami, na usługi opiekuńcze i asystenckie a także mieszkalnictwo wspomagane i chronione. Podniesie to jakość życia zdiagnozowanej grupy i ułatwi im funkcjonowanie w codziennym życiu.

ROZDZIAŁ VII

Sposób wyboru i oceny operacji oraz sposób ustanawiania kryteriów wyboru

7.1. Ogólna charakterystyka wewnętrznej organizacji pracy w LGD.

Nabór wniosków ogłasza Zarząd, zgodnie z przyjętym harmonogramem, po ustaleniu terminu z urzędem marszałkowskim. Biuro LGD świadczy bezpłatne doradztwo i prowadzi szkolenia dla wnioskodawców.

Za ocenę i wybór wniosków odpowiada Rada, do której wyłącznej kompetencji należy wybór operacji do dofinansowania, ustalanie kwoty wsparcia dla projektów, wnioskowanie do Zarządu o zmianę obowiązujących regulaminów i procedur, w tym kryteriów wyboru operacji, które mają być realizowane w ramach LSR. Szczegółowe uprawnienia Rady są uregulowane w regulaminie rady, który zatwierdzany jest przez Walne Zebranie Członków.

W procesie doradztwa, szkoleń i wyboru operacji, LGD może wspierać się zewnętrznymi ekspertami, którzy zapewnią właściwą merytoryczną obsługę wnioskodawców lub beneficjentów. Rada może powoływać tematyczne zespoły.

LGD przeprowadza szkolenia zapewniające odpowiednie kompetencje członków Rady i pracowników biura LGD.

Rada rozpatruje również wnioski członków LGD oraz społeczności lokalnej w zakresie zmian w LRS i działalności LGD. Po ich rozpatrzeniu kieruje wnioski do Zarządu, który podejmuje odpowiednie działania, polegające np. na zmianie lub doprecyzowaniu kryteriów, zmianie zapisów LSR, przygotowaniu zmian w dokumentach wewnętrznych stowarzyszenia.

Procedura wyboru operacji będzie uwzględniała możliwość wykorzystania narzędzi elektronicznych do przeprowadzenia oceny.

Operacje realizowane w ramach FEW będą wybierane zgodnie z zasadami i warunkami obowiązującymi dla EFS+ i EFRR a, w ramach PS WPR, zgodnie z zasadami EFRROW.

7.2. Sposób ustanawiania i zmiany kryteriów.

Kryteria wyboru operacji będą powiązane z diagnozą obszaru i wnioskami z konsultacji zawartymi w LSR. i zostaną opracowane przez LGD w procesie partycypacyjnym, po zapoznaniu się z wytycznymi szczegółowymi w zakresie przyznawania wypłaty i zwrotu pomocy finansowej w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027 dla interwencji I.13.1 Leader/Rozwój Lokalny Kierowany Przez Społeczność (RLKS) – komponent wdrażania LSR.

LGD planuje zastosować kryteria:

- dostępne, tj. warunkujące udzielenie wsparcia, zwłaszcza w zakresie przedsięwzięć dla przedsiębiorców, aby zgodnie z zapisami PS WPR pomoc ofiarować tylko w tym zakresie, jaki jest zgodny z celami LSR; Kryteria mogą wskazywać kody PKD, na jakie zostanie udzielone wsparcie.
- rankingujące, czyli premiujące operacje o określonym charakterze.

Projekt kryteriów oraz procedur zostanie opracowany przez zespół powołany przez Radę, poddany konsultacjom i przekazany Zarządowi do przyjęcia w drodze uchwały.

Uwagi do procedur i kryteriów może złożyć każdy zainteresowany w sprawie. Zgodnie z regulaminem Rady, uwagi te są rozpatrywane przez Radę i odpowiednio procedowane lub odrzucane. W przypadku nieuwzględnienia uwagi, Rada informuje o tym fakcie wnioskodawcę, podając uzasadnienie.

Zgodnie z informacjami zawartymi w rozdziale VI, LGD będzie oceniała innowacyjność w dwóch przedsięwzięciach: Rozwój branży turystycznej oraz Poprawa dostępu do usług. Innowacje w ramach Lokalnej Strategii Rozwoju związane będą z umacnianiem i upowszechnianiem działań zawierających element cyfrowy.

Zgodnie z informacjami zawartymi w rozdziale VI, LGD planuje **realizację projektów grantowych**. Przyjęte kryteria będą nawiązywać do analizy obszaru i konsultacji społecznych. W zakresie opracowania koncepcji SV, kryteria podstawowe określa PS WPR, jako dodatkowe kryterium, LGD będzie punktowała opracowanie koncepcji dla miejscowości nieprzekraczających 5 000 mieszkańców. Wynika to z charakteru LGD, gdzie część miejscowości charakteryzuje stały wzrost liczny mieszkańców, w wyniku działalności deweloperów, są natomiast miejscowości oddalone od połączeń komunikacyjnych i to tam w pierwszej kolejności LGD będzie chciało kierować wsparcie w zakresie opracowania koncepcji SV, jako inteligentny sposób rozwiązywania problemów małych miejscowości.

Drugie przedsięwzięcie realizowane w formie projektów grantowych to Aktywizacja społeczna osób zagrożonych wykluczeniem, w tym seniorów i młodzieży, finansowane ze środków EFS+. Premiowane będą projekty w pierwszej kolejności angażujące młodzież, ponieważ jest to grupa, dla której, jak wynika z diagnozy, kieruje się mało inicjatyw. Kolejno premiowane będą projekty dla osób z niepełnosprawnościami i ich opiekunów, a następnie dla seniorów.

Zgodnie z informacjami zawartymi w rozdziale VI, LGD planuje **realizację projektów w partnerstwie, w tym również z partnerami zagranicznymi**. W ramach kryterium premiowane będą projekty partnerskie z udziałem partnerów zagranicznych.

W zakresie **projektów własnych**, premiowane będą operacje obejmujące działaniami cały obszar LGD.

Procedura zmiany kryteriów: Rada może wnioskować do Zarządu o zmianę kryteriów, jeżeli uzna, że jest taka konieczność, wynikająca z wniosków mieszkańców wpływających do Rady lub z doświadczenia Rady. Zarząd może dokonać zmiany z własnej inicjatywy, jeżeli wynika to z wezwania Samorządu Województwa Wielkopolskiego lub zmiany przedmiotowych przepisów lub wytycznych. W obu przypadkach, przed podjęciem decyzji o planowanych zmianach Zarząd przeprowadza konsultacje społeczne poprzez odpowiedni formularz na stronie internetowej stowarzyszenia.

Dla wszystkich rodzajów projektów promowane będą projekty wpisujące się w inicjatywę **Nowy Europejski Bauhaus** – czyli nakierowanie na powrót do natury, odzyskanie poczucia przynależności, nadanie priorytetu miejscom i osobom, które tego najbardziej potrzebują oraz odejście od myślenia przemysłowego. Szczególnie premiowane będzie zrównoważenie podejście a w przypadku infrastruktury zapewnienie aby była nowoczesna poprzez bycie ekologiczną.

Plan działania

8.1 Charakterystyka przyjętego harmonogramu osiągnięcia celów i wskaźników.

Planuje się intensyfikację działań w pierwszych trzech latach wdrażania LSR. Wynika to z faktu dużego oczekiwania społecznego i członków LGD, aby LGD jak najszybciej wykazała się kompetencjami w zakresie sprawnego wdrażania środków, a także z pozostawienia elastycznego działania w przypadku konieczności dokonania zmian w celu efektywniejszego wdrażania LSR.

Szczegóły dotyczące przyjętych wartości i harmonogramu osiągnięcia wskaźników stanowią załącznik nr 2 do LSR.

ROZDZIAŁ IX

Plan finansowy

Zgodnie z art. 32 ust. 1 rozporządzenia UE nr 1303/2013 rozwój lokalny kierowany przez społeczność (RLKS) jest wspierany ze środków EFRROW, w ramach inicjatywy LEADER. RLKS może być wspierany ze środków EFRR, EFS lub EFMR, zwanych łącznie właściwymi EFSI. W myśl art. 32 ust. 2 lit. a i c rozporządzenia UE nr 1303/2013 RLKS jest kierowany przez LGD i prowadzony na podstawie LSR

Lokalna Grupa Działania Dolina Samy realizuje Lokalną Strategię Rozwoju w oparciu o trzy fundusze w ramach EFSI, tj EFRROW, EFS+ i EFRR. Maksymalne kwoty środków działania LEADER w ramach PROW 2023-2027 przewidzianych w poszczególnych LSR na wsparcie operacji realizowanych w ramach LSR są uzależnione od liczby ludności wiejskiej zamieszkałej na obszarze objętym LSR, a w przypadku LGD Dolina Samy wynosi 5.518.121 EURO. Środki z tych funduszy zostaną wykorzystane w ramach dwóch komponentów - wdrażanie LSR oraz zarządzanie LSR.

W ramach komponentu „wdrażanie LSR” wsparcie udzielane będzie w zakresie konkursów, projektów własnych, projektów grantowych oraz projektów partnerskich, w tym z partnerami zagranicznymi. W ramach komponentu „zarządzanie LSR” wsparcie będzie udzielane w zakresie zarządzania i animacji.

LGD planuje wsparcie na przedsięwzięcia wynikające z LSR również z innych źródeł: -otwartych konkursów ofert na wsparcie zadań publicznych ogłaszanych przez Samorząd Województwa Wielkopolskiego;

- otwartych konkursów ofert na wsparcie zadań publicznych ogłaszanych Starostę Poznańskiego,
- konkursów ogłaszanych przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu,
- w zakresie kultury ludowej i tradycyjnej oraz edukacji kulturalnej – ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego,
- w zakresie sportu - ze środków Ministerstwa Sportu i Turystyki,
- na wsparcie potencjału organizacji pozarządowych na terenie LGD – ze środków Narodowego Instytutu Wolności - Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego, NOWEFIO, Priorytet 4 Wzmocnienie kompetencji organizacji obywatelskich,

- w zakresie aktywizacji społeczności lokalnej – ze środków Polsko- Amerykańskiej Fundacji Wolności, w ramach programu Działaj Lokalnie. LGD będzie starało się w 2023 r. o pozyskanie statutu Ośrodka Działaj Lokalnie.

Ponadto LGD przygotowuje się do złożenia dokumentacji w ramach konkursu strategicznego “Hydrostrateg” Narodowego Centrum Badań i Rozwoju, którego głównym celem jest wdrożenie nowych rozwiązań poprawiających efektywność użytkowania i zarządzania zasobami wody w Polsce. LGD planuje również realizować projekty w ramach programu Erasmus+.

Monitoring i ewaluacja

10.1 Szczegółowy opis monitorowania i ewaluacji.

Wdrażanie strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność planowane jest na długi okres czasu, w ramach którego bardzo prawdopodobne jest wystąpienie nieprzewidzianych zdarzeń mających bezpośrednie oddziaływanie na realizację założonych celów, przedsięwzięć i odpowiadającym im wskaźnikom. W celu wykluczenia ewentualnych zagrożeń i zapewnienia wysokiej skuteczności i efektywności podejmowanych działań przygotowano procedurę dokonywania monitoringu oraz ewaluacji wskazując główne elementy podlegające badaniom oraz wskazując podmioty ją przeprowadzające.

Najważniejszym celem monitoringu i ewaluacji jest zebranie informacji przydatnych do skuteczniejszego zarządzania i wdrażania LSR oraz poprawnego działania LGD Dolina Samy.

Stały monitoring zebranych danych oraz wprowadzenie niezbędnych korekt zapewnia zdolność Stowarzyszenia LGD do realizacji strategii wraz z założonymi celami w sposób sprawny i skuteczny. Proces ten składa się z dwóch elementów:

- Monitoring będzie procesem stałego kontrolowania, czy realizacja strategii przebiega zgodnie z założeniami, poprzez systematyczne zbieranie oraz analizowanie danych dotyczących funkcjonowania stowarzyszenia oraz stanu realizacji strategii, a także sposób ich pomiaru. Poza samym gromadzeniem informacji, procedura zakłada w jaki sposób zbiór ten zostanie wykorzystany.

- Ewaluacja ma na celu przede wszystkim ocenę wartości zgromadzonych w ramach monitoringu. Pozwala na przeprowadzenie analizy pomiędzy podejmowanymi inicjatywami, a rezultatami końcowymi, dzięki której można sformułować rekomendacje na dalsze działania.

Procedura wykonywana będzie głównie przez Zarząd oraz pracowników LGD, jednak w przypadku ewentualnych potrzeb nie wyklucza się realizacji pewnych zadań przez organy zewnętrzne. Poprawność wykonywanych działań nie może być przeprowadzona bez udziału mieszkańców obszaru, a przede wszystkim wnioskodawców, a także beneficjentów oraz osób uczestniczących w działaniach aktywizacyjnych. Wiąże się to też z realną współpracą osób uczestniczących w przeprowadzanych badaniach, szczególnie przez udostępnianie danych oraz odpowiadanie na pytania w sposób zgodny z rzeczywistością. Procedura zakłada wykorzystanie odpowiednich metod oraz narzędzi dobranych w taki sposób, aby ich stosowanie było realne i możliwe do przeprowadzenia przez wyznaczonych wykonawców z uwzględnieniem pozyskania informacji jakościowych i ilościowych. Wszystkie pozyskane informacje zostaną wykorzystane do przygotowania rekomendacji, których wprowadzenie i stosowanie zapewni korektę pewnych działań, które mogłyby negatywnie oddziaływać przy wdrażaniu lokalnej strategii rozwoju.

Opis procedury monitoringu:

W ramach procesu monitoringu planuje się systematyczne zbieranie danych i ścisłe analizowanie informacji ilościowych i jakościowych na temat stanu wdrażania LSR oraz działania stowarzyszenia w aspekcie finansowym i rzeczowym. Pozyskane dane pozwolą na weryfikację czy podejmowane poszczególne działania nie odbiegają od wcześniej założonych celów. Monitoring będzie prowadzony na bieżąco, a jego głównym wykonawcą będzie Zarząd

oraz pracownicy biura. Dane pozyskiwane będą przede wszystkim ze sprawozdań beneficjentów, rejestrów danych prowadzonych przez biuro LGD, w tym przez rejestry doradztw, list obecności, informacji na temat odwiedzin strony internetowej. Ocenę zebranych informacji będzie się analizować w stosunku do założonych wartości. Zebrane informacje będą podstawą do przygotowania sprawozdań lub innych wymaganych raportów.

Elementy podlegające monitoringowi:

Tabela nr 19. Monitoring – Funkcjonowanie LGD Dolina Samy

Elementy podlegające monitorowaniu	Wykonawca monitoringu	Źródła i metody zbierania danych	Czas i okres dokonania pomiaru	Analiza i ocena pozyskanych danych: wskaźniki
Działania informacyjno - promocyjne LGD: czy jest zainteresowanie takimi działaniami oraz czy tematy są odpowiednio dobrane?	Biuro LGD	- lista obecności - ankieta - odbiorcy działań - portal społecznościowy LGD - strona internetowa - plan komunikacji	czas pomiaru: - na bieżąco - po realizacji poszczególnych działań - przed planowaną ewaluacją okres pomiaru: obejmuje czas od ostatniego monitoringu	wskaźnik: liczba interesantów korzystających z działania
Działania aktywizacyjne LGD w ramach animacji: Jakie jest zainteresowanie potencjalnych odbiorców działaniami aktywizacyjnymi?	Biuro LGD	- lista obecności - ankieta - odbiorcy działań - portal społecznościowy LGD - strona internetowa	czas pomiaru: - na bieżąco - po realizacji poszczególnych działań - przed planowaną ewaluacją okres pomiaru: obejmuje czas od ostatniego monitoringu	wskaźnik: liczba interesantów korzystających z działania
Doradztwo w biurze LGD: czy jest zainteresowanie doradztwem w Biurze LGD oraz czy jest ono satysfakcjonujące?	Biuro LGD	- karta doradztwa - ankieta	czas pomiaru: - na bieżąco - po realizacji poszczególnych działań - przed planowaną ewaluacją okres pomiaru: obejmuje czas od ostatniego monitoringu	wskaźnik: liczba interesantów korzystających z działania
Strona internetowa LGD: ilość odbiorców informacji zamieszczanych na stronie internetowej.	Biuro LGD	- strona internetowa LGD - weryfikacja liczby wyświetleń strony internetowej LGD	czas pomiaru: - na bieżąco - przed planowaną ewaluacją okres pomiaru: obejmuje czas od ostatniego monitoringu	wskaźnik: Liczba wyświetleń strony internetowej LGD

Źródło: opracowanie własne.

Tabela nr 20. Monitoring – Wdrażanie LSR

Elementy podlegające monitorowaniu	Wykonawca monitoringu	Źródła i metody zbierania danych	Czas i okres dokonania pomiaru	Analiza i ocena pozyskanych danych: wskaźniki
<p>Realizacja założonych wskaźników: czy w ramach rozliczonych operacji realizowane są wskaźniki?</p>	<p>Biuro LGD</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ankiety/ sprawozdania beneficjentów - analiza dokumentów wewnętrznych LGD 	<p>czas pomiaru: - na bieżąco - po wpłynięciu ankiety od beneficjenta - przed planowaną ewaluacją</p> <p>okres pomiaru: obejmuje czas od ostatniego monitoringu</p>	<ul style="list-style-type: none"> - stopień realizacji wskaźników w ramach rozliczonych operacji w stosunku do zaplanowanego - wskaźnik: liczba zrealizowanych wskaźników w ramach rozliczonych operacji
<p>Realizacja wykorzystania budżetu LGD: czy środki przewidziane w ramach budżetu zostają przekazywane wnioskodawcom?</p>	<p>Biuro LGD</p>	<ul style="list-style-type: none"> - dokumenty LGD - dokumenty instytucji wdrażającej (UMWW) - ankieta beneficjenta 	<p>czas pomiaru: - na bieżąco - po wpłynięciu ankiety od beneficjenta - po wpłynięciu danych z instytucji wdrażającej (UMWW) - przed planowaną ewaluacją</p> <p>okres pomiaru: obejmuje czas od ostatniego monitoringu</p>	<ul style="list-style-type: none"> - stopień wydatkowania środków z budżetu w stosunku do zaplanowanego - wskaźnik: ilość wydatkowanych środków z budżetu
<p>Konkursy (nabory) LGD: czy ilość składanych wniosków pozwala na wykorzystanie kwoty z naboru ogłoszonego przez LGD?</p>	<p>Biuro LGD</p>	<ul style="list-style-type: none"> - liczba złożonych wniosków, - karta doradztwa - obserwacja własna 	<p>czas pomiaru: - na bieżąco - po realizacji poszczególnych działań - przed planowaną ewaluacją</p> <p>okres pomiaru: obejmuje czas od ostatniego monitoringu</p>	<ul style="list-style-type: none"> - stopień frekwencji uczestników działania w stosunku do zaplanowanej - wskaźnik: liczba potencjalnych wnioskodawców korzystających z doradztw
<p>Realizacja Planu Komunikacji:</p>	<p>Biuro LGD</p>	<ul style="list-style-type: none"> - liczba osiągniętych wskaźników, - listy obecności, - karty doradztwa, - artykułu na stronach www, - wysłane maile 	<p>czas pomiaru: - na bieżąco - po realizacji poszczególnych działań - przed planowaną ewaluacją</p> <p>okres pomiaru: obejmuje czas od ostatniego monitoringu</p>	<ul style="list-style-type: none"> - stopień realizacji wykonania Planu Komunikacji - wskaźnik: liczba zrealizowanych działań zaplanowanych w ramach Planu Komunikacji

Rada LGD: czy skład Rady LGD spełnia wymogi obowiązujących przepisów i umowy ramowej?	Biuro LGD	- weryfikacja składu Rady LGD - uchwała Walnego Zebrania Członków	czas pomiaru: - na bieżąco - przed oceną wniosku podczas konkursu (naboru) LGD	- zgodność składu Rady LGD w stosunku do wymaganego - wskaźnik: prawidłowy skład Rady LGD
---	-----------	--	---	--

Źródło: opracowanie własne.

W przypadku odstępstw od założonego planu funkcjonowania Stowarzyszenia i wdrażania LSR zweryfikowanego na podstawie analizy i oceny pozyskanych danych, należy przygotować i zastosować program naprawczy w celu uzyskania założonych wskaźników i rezultatów.

Opis procedury ewaluacji:

Procedura ewaluacji ma przede wszystkim pomóc w uzyskaniu odpowiedzi na pytanie czy realizacja zaplanowanych działań przyniosła zakładane efekty. Ewaluacja pozwoli na zweryfikowanie rzeczywistych i oczekiwanych efektów funkcjonowania LGD oraz wdrażania LSR. Badania ewaluacyjne będą prowadzone z zachowaniem standardów takich jak:

- trafność – pozwala ocenić, w jakim stopniu cele programu odpowiadają potrzebom i priorytetom danego sektora czy obszaru,
- efektywność – pozwala ocenić poziom ekonomiczności programu czyli stosunek poniesionych nakładów do uzyskanych produktów,
- skuteczność – pozwala ocenić, do jakiego stopnia cele przedsięwzięcia zdefiniowane na etapie programowania wpływu zostały osiągnięte,
- użyteczność – pozwala ocenić, do jakiego stopnia produkty, rezultaty i oddziaływania programu odpowiadają potrzebom grupy docelowej,
- trwałość – pozwala ocenić, na ile można się spodziewać, że pozytywne zmiany wywołane oddziaływaniem projektu będą trwały po jego zakończeniu,

Uwzględniając moment kiedy ewaluacja będzie przeprowadzona można wskazać kilka jej rodzajów:

- Ewaluacja ex-ante (przeprowadzona przed rozpoczęciem realizacji interwencji) – celem badania jest poprawa jakości planowanej do uruchomienia interwencji.
- Ewaluacja on-going (prowadzona w trakcie wdrażania interwencji) – celem jest oszacowanie stopnia osiągnięcia zakładanych celów, w świetle wcześniej przeprowadzanej ewaluacji wstępnej, zwłaszcza pod względem dostarczanych produktów i osiągniętych rezultatów oraz określenie trafności zamierzeń w stosunku do aktualnych trendów społeczno-gospodarczych.
- Ewaluacja ex-post (prowadzona po zakończeniu realizacji interwencji) – celem jest określenie jego długotrwałych efektów, w tym wielkości zaangażowanych środków, skuteczności i efektywności.

Ewaluacja będzie prowadzona w wyznaczonym terminie, uzależnionym od potrzeby uzyskania informacji do weryfikacji danych. Głównym organem do realizacji procedury jest Zarząd LGD, jednak nie wyklucza się delegowania zadań na pracowników biura. Zarząd może także zlecić wykonanie ewaluacji podmiotom zewnętrznym. Obejmować będzie ona przede wszystkim ocenę działalności Stowarzyszenia, pracowników i funkcjonowanie biura, skuteczność działań animacyjno – promocyjnych, realizacji celów LSR, funkcjonowanie procedur.

WYKAZ WYKORZYSTANEJ LITERATURY

1. Strategia na rzecz odpowiedzialnego rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) www.gov.pl
2. Strategia Wielkopolska 2030 www.umww.pl
3. Ocena zasobów pomocy społecznej województwa wielkopolskiego za 2020 r. www.rops.pozan.pl
4. M. Lubański: Społeczeństwo informacyjne a cywilizacja informatyczna [w:] Dylematy cywilizacji informatycznej. Red. naukowa A. Siewczyk, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 2004, s. 20.
5. Indeks gospodarki cyfrowej i społeczeństwa cyfrowego (DESI) na 2022 r. Polska.
6. „Aktywizacja społeczności lokalnej w projektach rozwoju obszarów wiejskich”, Adrianna Czarnecka (red.) Wioleta Krupowicz (red.) Leszek Leśniak Bartłomiej Białobrzeski, Politechnika Warszawska, Warszawa, 09.2021
7. „Ocena potencjału obszarów wiejskich do rozwoju funkcji rolniczo-leśnej, przyrodniczo-krajobrazowej, turystyczno-rekreacyjnej, rezydencjalno-mieszkaniowej i społeczno-kulturowej” Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania im. Stanisława Leszczyckiego PAN, WARSZAWA, październik 2018 r.
8. Program rządowy Dostępność Plus 2018-2025, Lipiec 2018 r.

ZAŁĄCZNIKI

Formularz 1: Cele i przedsięwzięcia

Budżet (w EUR)	Przedsięwzięcia w ramach C.1 (Rozwój atrakcyjności turystycznej obszaru)	grupy docelowe	sposób realizacji (konkurs, projekt grantowy, operacja własna, animacja itp.)
500 000	P.1.1 Rozwój branży turystycznej	„Beneficjenci: osoby fizyczne, osoby prowadzące działalność gospodarczą. Grupy docelowe: mieszkańcy i turyści.”	Konkurs PS WPR
110 000	P.1.2 Wsparcie pozarolniczej działalności gospodarczej turystycznej i rekreacyjnej	"Beneficjenci: rolnicy Grupy docelowe: mieszkańcy i turyści"	Konkurs PS WPR
70 000	P.1.3 Marka turystyczna - projekty w partnerstwie	„Beneficjenci: organizacje pozarządowe Grupy docelowe: przedstawiciele bran- ży turystycznej, mieszkańcy i turyści"	Konkurs PS WPR
Budżet (w EUR)	Przedsięwzięcia w ramach C.2 (Poprawa jakości życia mieszkańców)	grupy docelowe	sposób realizacji (konkurs, projekt grantowy, operacja własna, animacja itp.)
1 440 000	P.2.1 Poprawa dostępu do małej infrastruktury publicznej	„Beneficjenci: gminy członkowskie Grupy docelowe: mieszkańcy obszaru"	Konkurs PS WPR
7200	P.2.2 Przygotowanie koncepcji SV	„Beneficjenci: sołectwa i organizacje pozarządowe Grupy docelowe: mieszkańcy sołectw"	Projekt grantowy PS WPR
600 000	P.2.3 Poprawa dostępu do usług osobistych	„Beneficjenci: osoby fizyczne i prawne prowadzące działalność gospodarczą Grupy docelowe: mieszkańcy obszaru"	Konkurs PS WPR
22 800	P.2.4 Aktywni mieszkańcy LGD	„Beneficjenci: LGD Grupy docelowe: mieszkańcy obszaru"	Operacja własna PS WPR

Budżet (w EUR)	Przedsięwzięcia w ramach C.3 (Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i kulturalnego obszaru)	grupy docelowe	sposób realizacji (konkurs, projekt grantowy, operacja własna, animacja itp.)
250 000	P.3.1 Rozwój dziedzictwa kulturalnego	„Beneficjenci: jednostki sektora finansów publicznych, w tym ośrodki kultury i biblioteki, organizacje pozarządowe. Grupy docelowe: mieszkańcy obszaru, turyści”	Konkurs EFRR
455 000	P.3.2 Działania w zakre- sie przystosowania do zmian klimatu	„Beneficjenci:gminy członkowskie Grupy docelowe: mieszkańcy obszaru i turyści”	Konkurs EFRR
Budżet (w EUR)	Przedsięwzięcia w ramach C.4 (Aktywizacja społeczna i walka z wykluczeniem)	grupy docelowe	sposób realizacji (konkurs, projekt grantowy, operacja własna, animacja itp.)
350 000	P.4.1 Poprawa dostępu do usług społecznych	„Beneficjenci:organizacje pozarządowe, przedsiębiorstwa społeczne i podmioty publiczne. Grupy docelowe: osoby niepełnosprawne i ich opiekunowie”	Konkurs EFS+
708 000	P.4.2 Aktywizacja spo- łeczna osób zagrożonych wykluczeniem, w tym seniorów i młodzieży	„Beneficjenci: organizacje społeczne Grupy docelowe: osoby starsze, młodzież i pozostali mieszkańcy obszaru zagrożeni wykluczeniem”	Projekt grantowy EFS+

Formularz 2: Plan działania

CEL	Nazwa wskaźnika	do 31.12.2024			do 31.12.2025			do 31.12.2026			do 31.12.2027			do 31.12.2028			do 31.12.2029			Program
		Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Wartość z jednostką miary narastająco	% realizacji wskaźnika narastająco	Wartość z jednostką miary narastająco	% realizacji wskaźnika narastająco	Wartość z jednostką miary narastająco	% realizacji wskaźnika narastająco	Wartość z jednostką miary narastająco	% realizacji wskaźnika narastająco	Wartość z jednostką miary narastająco	% realizacji wskaźnika narastająco	Wartość z jednostką miary narastająco	% realizacji wskaźnika narastająco	Wartość z jednostką miary narastająco	% realizacji wskaźnika narastająco			
C1.	Rozwój atrakcyjności turystycznej obszaru Źródło finansowania - EFRROW																			
	Wskaźnik produktu: Liczba operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa	10 szt.	100	0 szt.	100	0 szt.	100	0 szt.	100	0 szt.	100	0 szt.	100	0 szt.	100	0 szt.	100	0 szt.	100	PS WPR
	Wskaźnik produktu: Liczba operacji polegających na rozwinięciu istniejącego przedsiębiorstwa	0 szt.	0	0 szt.	0	11 szt.	100	0 szt.	100	0 szt.	100	0 szt.	100	0 szt.	100	0 szt.	100	0 szt.	100	PS WPR
	Wskaźnik produktu: Liczba operacji polegających na utworzeniu działalności pozarolniczej	0 szt.	0	0 szt.	0	0 szt.	0	0 szt.	0	0 szt.	0	0 szt.	0	0 szt.	0	0 szt.	0	0 szt.	0	PS WPR
	Wskaźnik produktu: Liczba operacji polegających na rozwinięciu działalności pozarolniczej	0 szt.	0	0 szt.	0	0 szt.	0	0 szt.	0	0 szt.	0	0 szt.	0	0 szt.	0	0 szt.	0	0 szt.	0	PS WPR
Wskaźnik produktu: Liczba operacji realizowanych w partnerstwie	0 szt.	0	0 szt.	0	0 szt.	0	0 szt.	0	0 szt.	0	0 szt.	0	0 szt.	0	0 szt.	0	0 szt.	0	PS WPR	
Wskaźnik rezultatu W.1.1	Wzrost gospodarczy i zatrudnienie na obszarach wiejskich: nowe miejsca pracy objęte wsparciem w ramach projektów WPR (Liczba utworzonych miejsc pracy) R.37	10 szt.	x	0 szt.	x	11 szt.	x	0 szt.	x	0 szt.	x	0 szt.	x	0 szt.	x	0 szt.	x	0 szt.	x	PS WPR
Wskaźnik rezultatu W.1.2	Rozwój gospodarki wiejskiej: liczba przedsiębiorców rolnych, w tym przedsiębiorstw zajmujących się biogospodarką, rozwiniętych dzięki wsparciu w ramach WPR (liczba przedsiębiorstw) R.39	0 szt.	x	0 szt.	x	0 szt.	x	0 szt.	x	5 szt.	x	0 szt.	x	0 szt.	x	0 szt.	x	0 szt.	x	PS WPR
Wskaźnik rezultatu W.1.3	R.1PR Poprawa realizacji celów dzięki wiedzy i innowacjom	0 szt.	x	0 szt.	x	0 szt.	x	0 szt.	x	2 szt.	x	2 szt.	x	2 szt.	x	2 szt.	x	0 szt.	x	PS WPR
C2.	Poprawa jakości życia mieszkańców Źródło finansowania - EFRROW																			
	Wskaźnik produktu: Liczba operacji poprawiających dostęp do infrastruktury publicznej	0 szt.	0	3 szt.	50	2 szt.	83,33	1 szt.	100	0 szt.	100	0 szt.	100	0 szt.	100	0 szt.	100	0 szt.	100	PS WPR
	Wskaźnik produktu: Liczba konkursów grantowych dotyczących smart village	0 szt.	0	8 szt.	100	0 szt.	100	0 szt.	100	0 szt.	100	0 szt.	100	0 szt.	100	0 szt.	100	0 szt.	100	PS WPR
	Liczba operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa usługowego	0 szt.	0	10 szt.	0	0 szt.	0	0 szt.	0	0 szt.	0	0 szt.	0	0 szt.	0	0 szt.	0	0 szt.	0	PS WPR
Wskaźnik produktu: Liczba operacji polegających na rozwinięciu istniejącego przedsiębiorstwa usługowego	0 szt.	0	11 szt.	0	0 szt.	0	0 szt.	0	0 szt.	0	0 szt.	0	0 szt.	0	0 szt.	0	0 szt.	0	0	PS WPR
Wskaźnik produktu: Liczba operacji własnych LGD	0 szt.	0	0 szt.	0	0 szt.	0	1 szt.	50	0 szt.	50	0 szt.	100	1 szt.	100	0 szt.	100	0 szt.	100	0	PS WPR
Wskaźnik rezultatu W.2.1	Łączenie obszarów wiejskich w Europie: odisejek ludności wiejskiej korzystającej z lepszego dostępu do usług i infrastruktury dzięki wsparciu z WPR (Liczba osób) R.41	0 osób	x	15 000 osób	x	10 000 osób	x	10 000 osób	x	10 000 osób	x	10 000 osób	x	10 000 osób	x	10 000 osób	x	0 osób	x	PS WPR
Wskaźnik rezultatu W.2.2	Inteligentna przemiana gospodarki wiejskiej: liczba wspieranych strategii inteligentnych wsi R.40	0 szt.	x	8 szt.	x	0 szt.	x	0 szt.	x	0 szt.	x	0 szt.	x	0 szt.	x	0 szt.	x	0 szt.	x	PS WPR
Wskaźnik rezultatu W.2.3	Wzrost gospodarczy i zatrudnienie na obszarach wiejskich: nowe miejsca pracy objęte wsparciem w ramach projektów WPR (Liczba utworzonych miejsc pracy) R.37	0 szt.	x	21 szt.	x	0 szt.	x	0 szt.	x	0 szt.	x	0 szt.	x	0 szt.	x	0 szt.	x	0 szt.	x	PS WPR
Wskaźnik rezultatu W.2.4	Poprawa realizacji celów dzięki wiedzy i innowacjom: liczba osób korzystających z doradztwa, szkoleń, wymiany wiedzy lub biorących udział w grupach operacyjnych europejskiego partnerstwa innowacyjnego (EPI) wspieranych w ramach WPR, by zwiększyć zrównoważoną efektywność gospodarstwa społeczną, środowiskową, klimatyczną i w zakresie gospodarowania zasobami R.1 PR	0 osób	x	0 osób	x	100 osób	x	0 osób	x	0 osób	x	100 osób	x	100 osób	x	100 osób	x	0 osób	x	PS WPR

Formularz 3: Budżet LSR

PLANOWANA WYSOKOŚĆ ŚRODKÓW NA WDRAŻANIE LSR I ZARZĄDZANIE LSR				
Zakres wsparcia	Program/Fundusz			Środki ogółem
	PS WPR	EFRR*	EFS+*	(EUR)
Wdrażanie LSR (art. 34 ust. 1 lit. b rozporządzenia nr 2021/1060)	2 750 000	705 000	1 058 000	4 513 000
Zarządzanie LSR (art. 34 ust. 1 lit. c rozporządzenia nr 2021/1060)	612 500	157 004	235 617	1 005 121
Razem	3 362 500	862 004	1 293 617	5 518 121

* Wysokość środków danego funduszu na RLKS dostępnych dla LGD w danym województwie będzie wyższa o wartość wkładu krajowego, którego procentowy udział w tej kwocie jest określony dla danego FEW.

** W wierszu odpowiadającym danemu EFSI, z którego LSR nie będzie finansowana, należy wstawić wartość „0”.

Formularz 4: Plan wykorzystania budżetu LSR

fundusz		środki zakontraktowane (w Euro) do:													
		31.12.2024		31.12.2025		30.06.2026		31.12.2026		31.12.2027		31.12.2028		31.12.2029	
kwota ogółem (UE+krajowe)	% wykorzystani a budżetu LSR (UE+krajowe)	kwota ogółem (UE+krajowe)	% wykorzystani a budżetu LSR (UE+krajowe)	kwota ogółem (UE+krajowe)	% wykorzystania budżetu LSR	kwota ogółem (UE+krajowe)	% wykorzystani a budżetu LSR (UE+krajowe)	kwota ogółem (UE+krajowe)	% wykorzystani a budżetu LSR (UE+krajowe)	kwota ogółem (UE+krajowe)	% wykorzystani a budżetu LSR (UE+krajowe)	kwota ogółem (UE+krajowe)	% wykorzystani a budżetu LSR (UE+krajowe)	kwota ogółem (UE+krajowe)	% wykorzystani a budżetu LSR (UE+krajowe)
EFROW	4	1 677 200	64,99	12 800	65,45	660 000	89,45	245 000	98,36	45 000	100	0	100	0	100
EFS+	0	540 000	51,04			518 000	100	0	100	0	100	0	100	0	100
EFRR	0	0	0			250 000	0	455 000	100	0	100	0	100	0	100
RAZEM!	4	2 217 200	54,23			1 428 000	94,35	700 000	100	45 000	100	0	100	0	100

Stowarzyszenie
Lokalna Grupa Działania
Dolina Samy

Ul. Szamotulska 71-62490 Cerekwica
tel. 71 349 44 43 - 44 30 30 30 - 34 95 6 5 7 7

PREZES ZARZĄDU

Karolina Miarcka
Karolina Miarcka

Ryszard Lubra

Ryszard Lubra
Starosta

SPIS TREŚCI

Rozdział I	3
Charakterystyka partnerstwa lokalnego	
Rozdział II	7
Charakterystyka obszaru i ludności objętej wdrażaniem LSR	
Rozdział III	13
Partycypacyjny charakter LSR	
Rozdział IV	25
Analiza potrzeb i potencjału LSR	
Rozdział V	32
Spójność, komplementarność i synergia	
Rozdział VI	38
Cele i wskaźniki	
Rozdział VII	46
Sposób wyboru i oceny operacji oraz sposób ustanawiania kryteriów wyboru	
Rozdział VIII	48
Plan działania	
Rozdział IX	49
Plan finansowy	
Rozdział X	50
Monitoring i ewaluacja	
Wykaz wykorzystanej literatury	54
ZAŁĄCZNIKI	55

